

GATE ARCHEOLOGIE

VERSLAG VAN RESULTATEN

**EINDRAPPORT   Opgraving +
werfbegeleiding**

2021H158

Veurne Zwarte Nonnenstraat

**DECONYNCK JASPER,
VERGAUWE RUBEN**

© 2023 GATE BV, VENECOLAAN 52M

9880 AALTER

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	ii
INLEIDING.....	iv
1. Projectbeschrijving	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Archeologische voorkennis: herneming info BO	8
1.2.1 Algemeen: Samenvatting Bureaustudie [2020C403 - OE id. 15046 archeologienota) (Acke et al. 2020)	8
1.2.2 Topografische situering.....	9
1.2.3 Landschap en ondergrond.....	11
1.2.4 Advies tot opgraving en werfbegeleiding (Acke et al. 2020)	12
1.3 De onderzoeksopdracht	13
1.3.1 Vraagstelling met betrekking tot de advieszone	13
1.3.2 Beschrijving geplande bodemingrepen door de initiatiefnemer	15
1.4 Werkwijze en strategie	17
1.4.1 Deponering	22
2. Opgravingsassessment	23
2.1 Assessment vondsten, sporen, -combinaties, en -structuren	23
2.1.1 Spoorregistratie & algemene structuur	23
2.1.2 Sporen, -combinaties & archeologische structuren	25
2.1.2.1 De dataset	25
2.1.2.2 Algemene spoorinterpretatie, -associatie & -relatie.....	25
2.1.3 Beschrijving archeologische site.....	26
2.1.3.1 Werkputoverzicht.....	31
2.1.3.2 Werkput 1	35
2.1.3.3 Werkput 2	38
2.1.3.4 Werkput 3	45
2.1.3.5 Werkput 4	48
2.1.3.6 Werkput 5	50
2.1.3.7 Werkput 6	52
2.1.3.8 Werkput 7	57
2.1.3.9 Werkput 8	58
2.1.4 Vondsten	63
2.1.5 Staalname	63
3. Synthese	64
3.1 Overzicht gespecialiseerd.....	64
3.2 Overzicht niet gespecialiseerd	64
3.3 Antwoord op de onderzoeksvragen	65
Bibliografie.....	i
Bijlage	ii

Dagboek:	ii
Figurenlijst:	v
Sporenlijst:	vii
Werkputtenlijst:	i

INLEIDING

De initiatiefnemer plant werken (verbouwing) van het gebouw aan de Zwarte Nonnenstraat 16 en de uitbreiding van de bijgebouwen aan de Daniel De Haenelaan in Veurne, prov. West-Vlaanderen.

Het gebouw is vastgesteld als bouwkundig erfgoed en maakt deel uit van de bescherming als stads -of dorpsgezicht, intrinsiek Stadskern Veurne (09/06/1995).

Aangezien de bodemingrepen de criteria opgesteld door het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid overschrijden, was conform de huidige regelgeving¹ een archeologisch vooronderzoek vereist en moest een archeologienota worden opgemaakt.

De firma Acke & Bracke werd door de opdrachtgever aangesteld voor de uitvoering van dit vooronderzoek en de opmaak van de archeologienota (2020C403 – OE-id. 15046). Gezien een landschappelijk bodemonderzoek en een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door de aard van de geplande werken onmogelijk of juridisch, economisch of maatschappelijk onwenselijk is, gaat het om een archeologienota enkel op basis van een bureauonderzoek met een advies naar een werfbegeleiding eventueel gevolgd door een vrijgave of opgraving. Het opgestelde (en bekrachtigde) Verslag van Resultaten omvatte daarom enkel de resultaten van het bureauonderzoek waarin de gekende of ontsloten informatiebronnen naast elkaar worden geplaatst en met elkaar worden geconfronteerd.

In een daarop volgende fase, hier onderhevig aan rapportage, werd door GATE een opgraving/werfbegeleiding voorzien tussen augustus 2021 en maart 2023 dewelke reeds gevat werden in een initieel Archeologierapport.

Dit document (Eindrapport) fungeert als finaal verslag van resultaten van de veldwerk- en verwerkingscampagne, *i.e.* het opgravingsrapport.

Het rapport vat aan met een volledige duiding van het projectgebied en de huidige opgravingscampagne, alsook met een totalitaire bundeling van resultaten uit voorgaand onderzoek. Hierna verslaan we de assessments gemaakt op verschillende onderdelen van verwerkte opgravingsresultaten. We vervolledigen het rapport met een overzicht van alle resultaten.

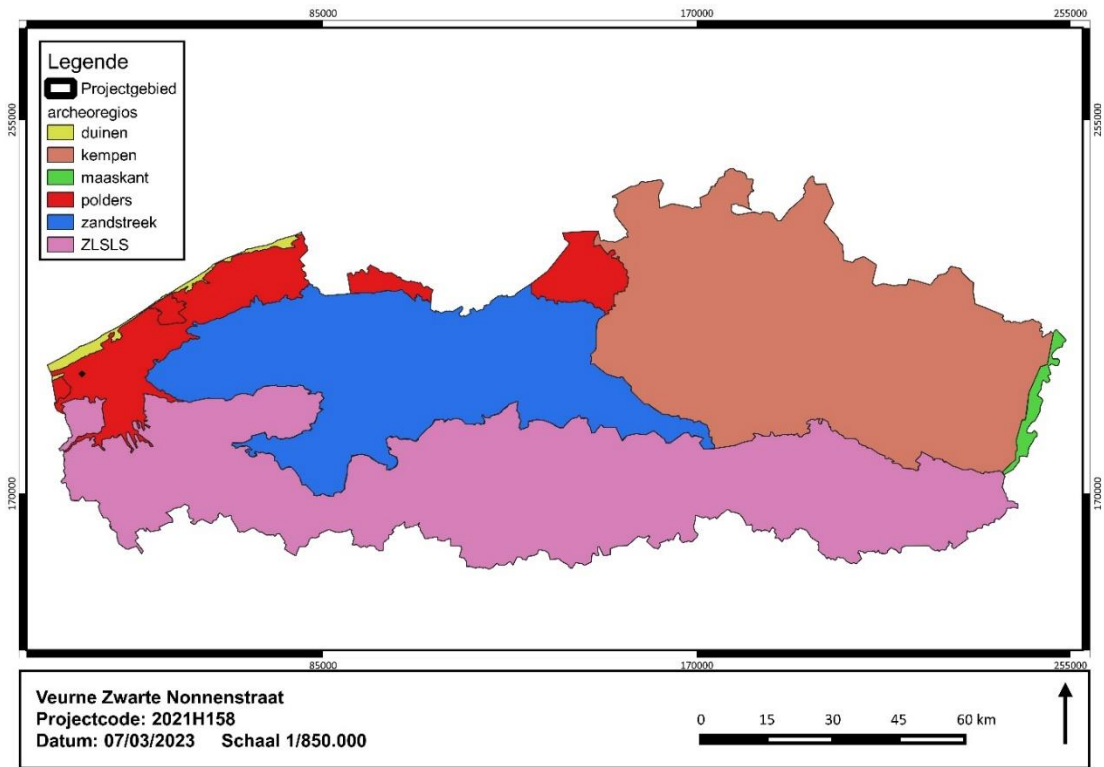
---

¹ Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en Het decreet houdende de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 naar aanleiding van de ex-post evaluatie.

1. Projectbeschrijving

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2021H158	
Ids VOORAFGAAND ONDERZOEK	15046	
ONDERZOEKSFASE	Opgraving/Werfbegeleiding	
BEGINDATUM ONDERZOEKSFASE	19/08/2021	
EINDDATUM ONDERZOEKSFASE	3/03/2023	
ERKENNINGSNUMMER	GATE/OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/00074	
WETTELIJK DEPOT	bezit initiatiefnemer	
BOUNDING GEOMETRY	X ₁ : 30138,36	Y ₁ : 197204,79
	X ₂ : 30193,84	Y ₂ : 197231,11
KADASTER [OUDENBURG]	Afd. 1	Sectie A
	Perceel 394X	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1, 2 en 3	
OPZET/INGREEP INITIATIEFNEMER	Figuur 10	

Figuur 1: Situering projectgebied tegenover op basis van lithologie en pedologie gedefinieerde archeologische regio's [archeoregio's] (@Geopunt).

Figuur 2: Het projectgebied op het GRB (@Geopunt).

Figuur 3: projectgebied op de meest recente orthofoto (@Geopunt, 2022).

1.2 Archeologische voorkennis: herneming info BO

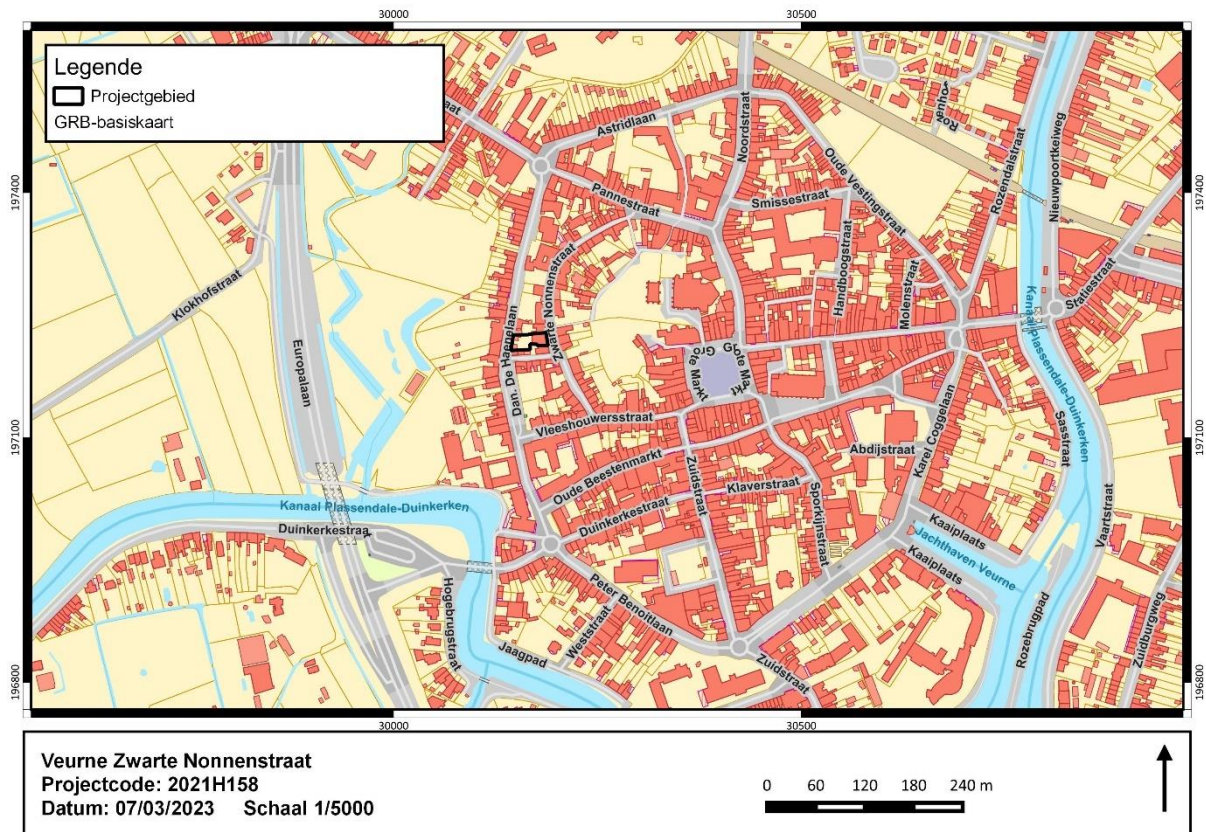
Het projectgebied bevindt zich niet binnen een beschermde archeologische site, of een gebied waar geen archeologie meer te verwachten valt [GGA]. Het is evenwel wel gelegen in een vastgestelde archeologische zone (ID 140015, Deze vaststelling is geldig sinds 19-02-2016). Het gebouw is vastgesteld als bouwkundig erfgoed en maakt deel uit van de bescherming als stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Stadskern Veurne (09/06/1995). Op voorgaande fasen in het huidige onderzoekstraject na, vond nog geen onderzoek plaats binnen het in § 1.1 afgebakend plangebied.

1.2.1 Algemeen: Samenvatting Bureau studie [2020C403 - OE id. 15046 archeologienota) (Acke et al. 2020)

Het plangebied is ca. 710m² groot en heeft een onregelmatige, langgerekte oost-west vorm. Het gebouw is vastgesteld als bouwkundig erfgoed en zou in kern opklimmen tot de tweede helft van de 18de eeuw met 19de - en 20ste -eeuwse aanpassingen. Het plangebied is gelegen in een historisch bijzondere interessante zone, net ten westen van de vermoedelijke begrenzing van de vroegmiddeleeuwse ringwalburg en net oosten van de latere stadsomwalling. Het stratenplan rond het plangebied (Zwarte Nonnenstraat in het oosten, Daniel Dehaenelaan in het westen, Spaans Kwartier in het zuiden) is reeds zichtbaar op de kaart van van Deventer uit midden 16de eeuw. De straat Spaans Kwartier leidt naar een doorgang in de stadsomwalling, dit was de enige toegang langs de westelijke zijde tot de stad; deze straat was dus wel van enig belang en vermoedelijk passeerden er hier veel handelslieden e.d. van buiten de stad naar de centrale markt. Mogelijk vertaalde dit zich in rijkere gebouwen langsheen deze straat. Op de Deventerkaart wordt er bebouwing aangegeven op het plangebied, maar meer detail is hier niet uit af te leiden. Op de stadkaart van Veurne van Sanderus, uit midden 17de eeuw, wordt aan de noordzijde van Spaans Kwartier dwars op deze straat een aantal langhuizen weergegeven, mogelijk liepen deze door tot op het plangebied. Ook langs de Zwarte Nonnenstraat worden woningen weergegeven, maar het lijkt er dus op dat het plangebied behoorde tot de bebouwde zones en eventueel tuinen van de woningen langs Spaans Kwartier. Nog steeds is op het kruispunt van deze straat met de stadsmuur een doorgang te zien, bestaande uit een ophaalbrug die toegang heeft tot een ravelijn in de stadsgracht; vanaf dit ravelijn zorgt een tweede ophaalbrug voor de verbinding met het stratennet ten westen van de stad. Het geheel wordt aangeduid als Westpoort. De kaart van Ferraris uit ca. 1777 biedt een blik op de gebastioneerde vestingsstad Veurne. Het plangebied is bebouwd, details van deze bebouwing zijn niet af te leiden uit de kaart. De vroegere doorgang en Westpoort ten westen van Spaans Kwartier is verdwenen, de westelijke uitvalsweg van de stad bevindt zich nu meer zuidwaarts. Op de kaarten uit de 19de en 20ste eeuw wordt er steeds bebouwing aangegeven op het plangebied, echter zonder dat er veel detail kan worden afgeleid. Volgens de Poppkaart uit midden 19de eeuw concentreert de bebouwing zich oostelijk en centraal op het terrein; het westelijke deel is onbebouwd. Op de topografische kaarten van tweede helft 19de eeuw-begin 20ste eeuw is in deze westelijke zone eveneens een (kleinere) onbebouwde zone te zien. De luchtfoto van 1971 is te wazig om details af te leiden, maar op de luchtfoto van 1979-1990 is de huidige situatie reeds afleesbaar. Het huidige gebouw heeft mogelijk een oorsprong in de loop van de 18de eeuw, met 19de -en 20ste - eeuwse aanpassingen. Uit de cartografische bronnen blijkt dat de bebouwing minstens 2 eeuwen verder terugloopt, en gezien de ontwikkeling van de stadskern in de vroege en volle middeleeuwen is het niet onwaarschijnlijk dat er in die periode ook reeds menselijke aanwezigheid was op het plangebied. Het is te verwachten dat op het plangebied ook archeologische sporen aanwezig zijn die teruggaan tot deze periode. Er kan bijgevolg aan het plangebied een hoog archeologisch potentieel worden toegekend. De verwachting betreft sites daterend uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd, met een complexe stratigrafie, en bestaande uit onder meer grondsporen, funderingen en bodemlagen die teruggaan tot die periode.

1.2.2 Topografische situering

Het projectgebied bevindt zich in de stad Veurne (in het westen), in het noordwesten van de provincie West-Vlaanderen. Veurne kent 11 deelgemeenten, maar behalve de stad Veurne zelf betreffen dit allemaal kleinere polderdorpjes. Het plangebied is gelegen in de stadskern, binnen de grenzen van de oude stadsomwalling, maar net ten westen van de kernzone van de voormalige ringwalburg (cfr supra). Het bevindt zich tussen de Zwarte Nonnenstraat in het oosten en de Daniel De Haenelaan in het westen, en iets ten noorden van verbindingsweg tussen deze beide straten, zijnde de straat Spaans Kwartier. In het noorden en zuiden zijn gebouwen en tuinen van de aangrenzende percelen aanwezig.

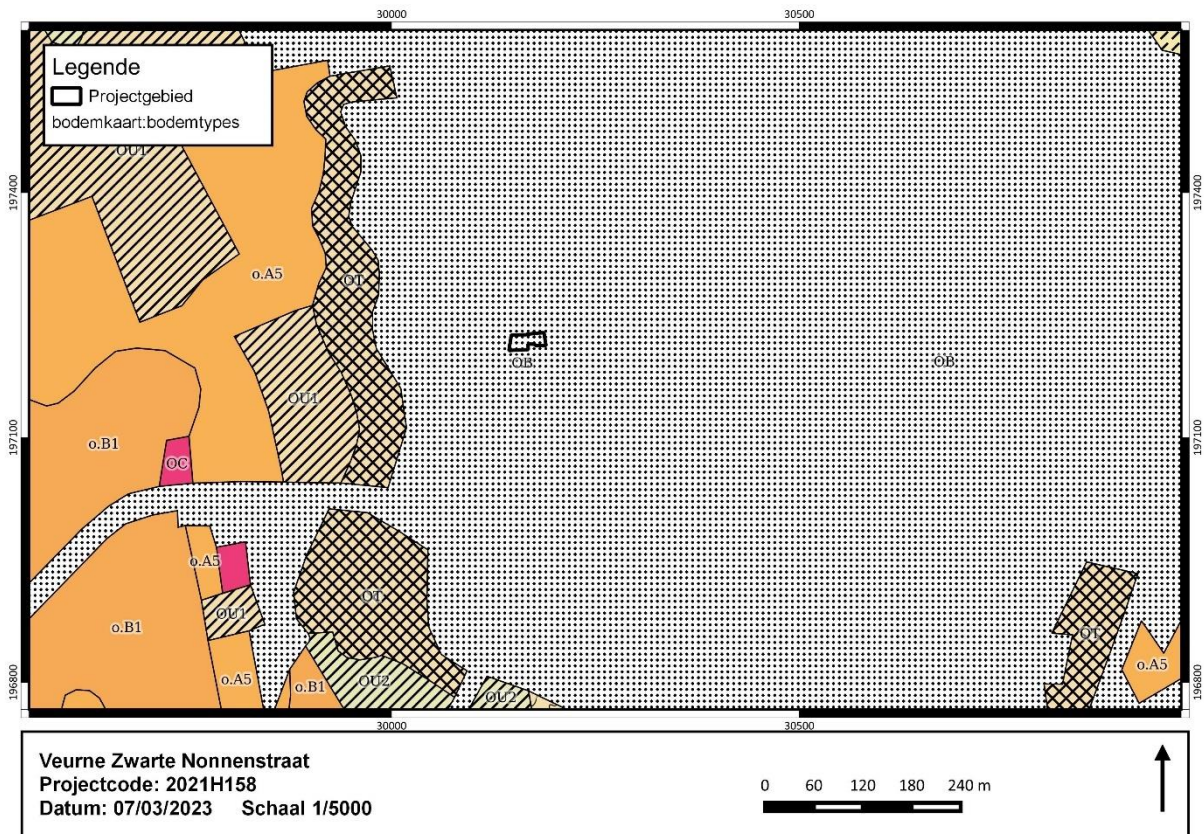
Figuur 4: projectgebied op GRB (@Geopunt)

Figuur 5: projectgebied op een recente orthofoto (@Geopunt)

1.2.3 Landschap en ondergrond

Veurne ligt in de kustvlakte, in de polders. De aanzet tot ontwikkeling komt er na de post-Romeinse overstromingen, op een verzande zijtak van de Avekapellegeul. De ondergrond bestaat dan ook hoofdzakelijk uit zandige geul- en oeverwalafzettingen, afgedekt met een dun verlandingskleilaagje. De Colme, nu gedempt en verderop als de Bergenvaart aangeduid, is vermoedelijk een restant van de oorspronkelijke geul. Dit is echter nog door geen enkele waarneming bevestigd. Het oorspronkelijk maaiveld bevindt zich net onder +4m TAW. De huidige topografie, waarbij het oppervlak rond +6m TAW schommelt, weerspiegelt de ontwikkeling die de stad tot diep in de 16^e eeuw gekend heeft. Deze hogere ligging van de stadskern is duidelijk te zien op het digitale hoogtemodel. Het maaiveld op het plangebied schommelt inderdaad rond +6,00m TAW (tussen +5,60 en 6,20m TAW).

Figuur 6: projectgebied t.o.v. bodemkaart (@DOV).

Het plangebied wordt gekarteerd als OB. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van. Ten westen van de stad zijn onder meer uitgeveende gronden en kleiige kreekruiggronden te vinden.

De tertiaire & quartaire opbouw

De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Tielt, meer bepaald het Lid van Kortemark: grijze tot groengrijze klei tot silt, dunne banken zand en silt. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 11c omschreven als volgt: Holocene en/of Tardiglaciale getijdenafzettingen (c) bovenop de Pleistocene sequentie (11). De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

1.2.4 Advies tot opgraving en werfbegeleiding (Acke et al. 2020)

Een verder vooronderzoek door middel van enkele proefputten verspreid over het terrein zou een eerste inzicht kunnen geven in de aanwezigheid, aard en diepte van de archeologische niveaus en sporen, maar toch wordt voorgesteld om de fase van vooronderzoek in het kader van de geplande werken over te slaan. Omdat het zo goed als zeker is dat er een archeologische site aanwezig is op het terrein, zou een verder vooronderzoek in dit opzicht een overbodige stap zijn en vooral resulteren in een bijkomende verstoring van deze site en de initiatiefnemer opzadelen met onnodige kosten. Om met een minimale input toch een maximum aan archeologische informatie te bekomen, is het voor dit dossier aangewezen om direct over te gaan tot een archeologische opgraving van de zones waar de grootste bodemingrepen plaatsvinden. Dit betreft de vernieuwing van de vloer in het gebouw en de uitbreiding van de bijgebouwen in de westelijke zone van het plangebied. In de tuinzone dient geen opgraving te gebeuren, daarvoor zijn de bodemingrepen te beperkt (enkele smalle sleuven voor nutsleidingen)

1.3 De onderzoeksopdracht

1.3.1 Vraagstelling met betrekking tot de advieszone

Een gestandaardiseerde, in punten opgebroken formulering van onderzoeksdoelen vinden we eerst terug in het programma van maatregelen [PvM] van de nota in navolging van het vooronderzoek met ingreep in de bodem [OE id. 21037].

Voorts beoogt een archeologische opgraving per definitie:

“...de informatie uit het bodemarchief in de vorm van een archeologisch ensemble te behouden en te ontsluiten door archeologische sites, sporen en artefacten vrij te leggen en te onderzoeken.”

– Code van goede praktijk 4.0; p. 147

Volgende onderzoeksvragen dienen tijdens de eindrapportage van het vlakdekkend onderzoek beantwoord te worden.

- Hoe is de bodemopbouw?
- Wat is de verstoringsgraad veroorzaakt door de huidige bebouwing?
- Wat is de aard, omvang, datering en conservatie van de aangetroffen archeologische resten? - Welke spoorcategorieën zijn aanwezig? En tot welke functie behoren deze (bewoning, begraving, artisaanaal, ...)? Welke structuren kunnen onderscheiden worden (gebouwen, grachten, waterputten, kuilen, ...)?
- Kunnen de aangetroffen sporen gerelateerd worden aan het cartografische bronnenmateriaal? - Maken de sporen deel uit van één of meerdere erven? Wat is de onderlinge samenhang/fasering? Hoe zijn de erven ingedeeld en afgebakend?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Kunnen er uitspraken gedaan worden over de evolutie van het plangebied? Van wanneer dateren de oudste bewoningssporen? Zijn er archeologische sporen aanwezig die te koppelen zijn aan de volmiddeleeuwse stadsontwikkeling in dit stadsdeel?
- Kunnen de in opstand aanwezige muren bijdragen aan de interpretatie van de aangetroffen van de archeologische sporen? Kunnen er oudere bouwfases/vloerniveaus van de huidige woning afgeleid worden uit de archeologische sporen?
- Zijn er sporen aanwezig die in relatie te brengen zijn met de vroegmiddeleeuwse ringwalburg?
- Welke specifieke activiteiten hebben in het onderzoeksgebied plaatsgevonden? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor? Zijn er sporen van artisanale activiteiten aanwezig?
- Waaruit bestaat de materiële cultuur en kan dit iets leren over het gebruik van de site en de bewoner(s)? Tot welke groep, type, baksel, ... behoort het aardewerk? - Lenen vondsten zich tot een conservatie? Wat is hun meerwaarde?
- Kunnen bepaalde sporen verder natuurwetenschappelijk onderzocht worden? Wat is hun meerwaarde? Welke vormen van natuurwetenschappelijk onderzoek zijn van toepassing (14C datering, macrobotanisch, pollen, dendrochronologie, houtsoortbepaling, antracologie, petrografie, archeozoölogie, ...)?

- Levert het organische en anorganische vondstmateriaal nieuwe inzichten inzake ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van de site, eventueel ook over de materiële cultuur? 2020-066 Archeologienota Veurne Zwarte Nonnenstraat 16 7

- Kan de site in een ruimer archeologisch kader geplaatst worden? Hoe verhoudt de site zich tot de archeologische onderzoeken in de directe omgeving?

- Kunnen eventuele patronen en/of sporen van lokale, regionale en transregionale economie onderscheiden worden?

- Zijn de grenzen van de archeologische site behaald binnen het plangebied of lopen de erven door buiten het terrein?

In het PvM wordt verder opgemerkt dat gezien de eerder beperkte diepte van de bodemingrepen, de kans reëel is dat niet alle onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden (Acke et al. 2020).

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium voor de erkend archeoloog of het onderzoeksdoel met succes bereikt werd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium voor de erkend archeoloog of het onderzoeksdoel met succes bereikt werd. Deze zijn niet-limitatief en kunnen worden bijgestuurd en aangevuld door de veldwerkleider en erkend archeoloog verantwoordelijk voor de opgraving op basis van voortschrijdend inzicht bij uitvoering.

1.3.2 Beschrijving geplande bodemingrepen door de initiatiefnemer

Een overzicht van alle geplande ingrepen is uitvoerig terug te vinden in de verslagen van alle voorgaande onderzoeksfases en omvat hieronder een herhaling[OE id. 15046].

Hierbij wordt de nadruk gelegd op het stuk dat onderhevig is aan rapportage hieronder.

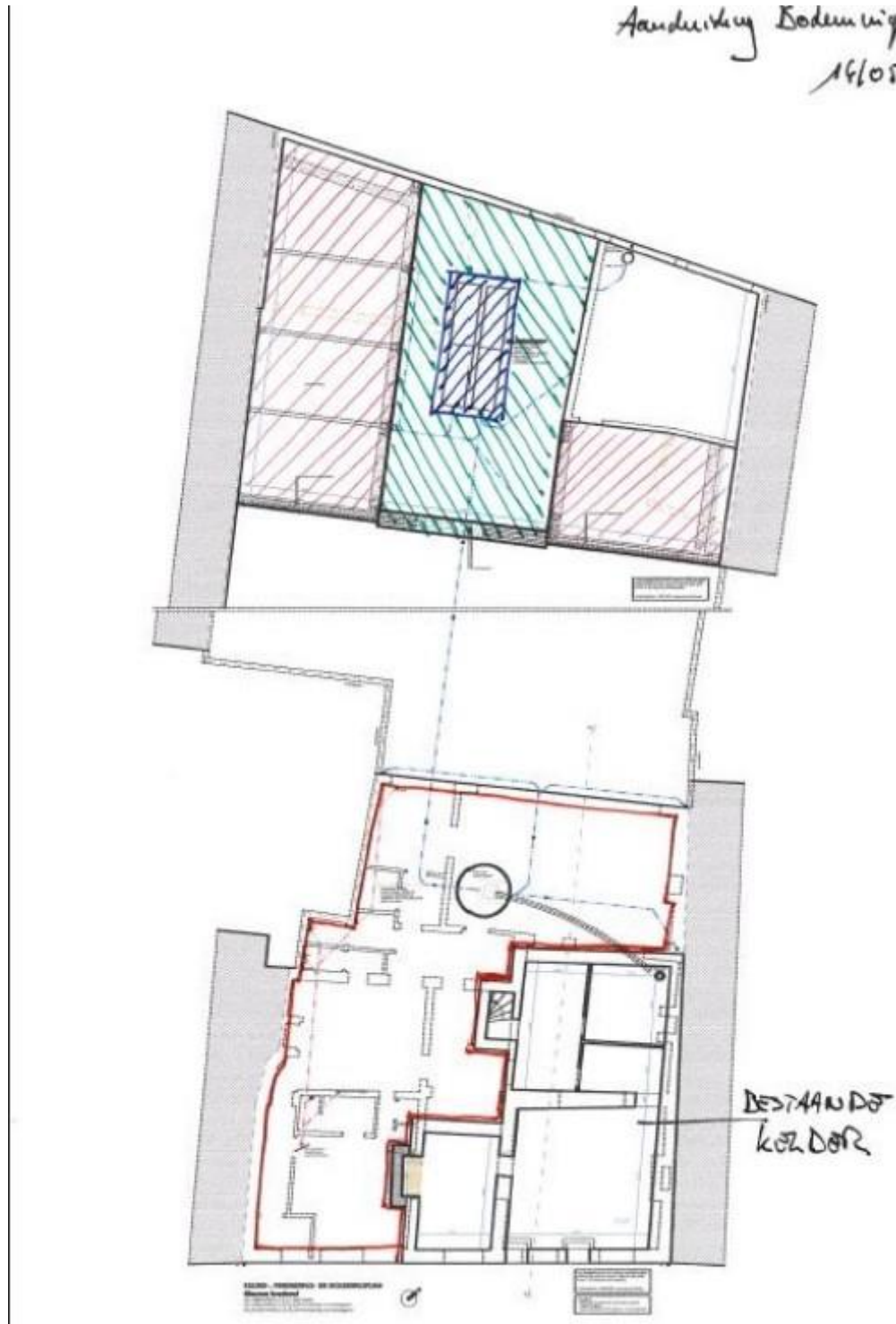

Figuur 7: weergave van de werken geprojecteerd op het GRB (Acke et al. 2020)

De werken kaderen in de verbouwing van het gebouw aan de Zwarte Nonnenstraat (nr. 16) en de uitbreiding van de bijgebouwen aan de Daniel De Haenelaan.

- In het huis wordt een deel van de vloeren vernieuwd; de bestaande vloeren worden uitgebroken tot op ca. 35cm onder de bestaande vloerplas. De vloeren boven de kelder worden niet vernieuwd. De kelder blijft behouden zoals hij is.
- De beide tuinbergingen worden afgebroken en de bomen worden gerooid, de garage blijft behouden. Vervolgens worden er 5 nieuwe garages gebouwd; 1 wordt ingericht aansluitend ten oosten op de bestaande garage, de andere 4 garages bevinden zich in de zuidwestelijke hoek van het terrein. De footprint van de nieuwe garages is groter dan de huidige tuinbergingen. Er moet uitgegaan worden van een bodemverstoring van ca. 30cm voor het bouwen van de nieuwe garages.
- De ruimte tussen de zuidwestelijke en noordwestelijke garages wordt verhard, wat een bodemingreep van ca. 35cm diep zal betekenen.
- Tussen deze twee bijgebouwen worden er in de verharding infiltratietunnels geplaatst, waardoor over een zone van 2,90m breed een bodemingreep van ca. 100cm zal plaatsvinden. Er worden een aantal nieuwe regenwaterafvoeren aangelegd die vanaf het huis doorheen de tuin en vanaf de garages naar de infiltratietunnels lopen, en zo verder naar de Daniel De Haenelaan. De afvoer van het sanitair en de keuken in de woning zal aansluiten op de bestaande aansluiting op de openbare riolering aan de zijde van de Zwarte Nonnenstraat.

Globaal genomen vinden er vooral in het oostelijke (gebouw) en westelijke deel (bijgebouwen) van het plangebied bodemingrepen plaats, zij het wel dat deze ingrepen beperkt zijn in de diepte: tot -35cm in de woning en tot -30 à -35cm ter hoogte van de bijgebouwen, met een plaatselijke diepere ingreep tot ca. 100cm. In het centrale deel (tuin) beperken de bodemingrepen zich tot enkele smalle sleufvormige uitgravingen voor afvoerleidingen.

Figuur 8: weergave van de bodemingrepen. Rood gearceerd (garages): ontgraving van ca 30 cm. Groen gearceerd (verharding): ontgraving van ca 35 cm. Blauw gearceerd (infiltratietunnels): ontgraving van ca 100 cm. Rood omrand: uitbraak van bestaande vloeren tot ca 35 cm. (Acke et al. 2020a, fig. 7).

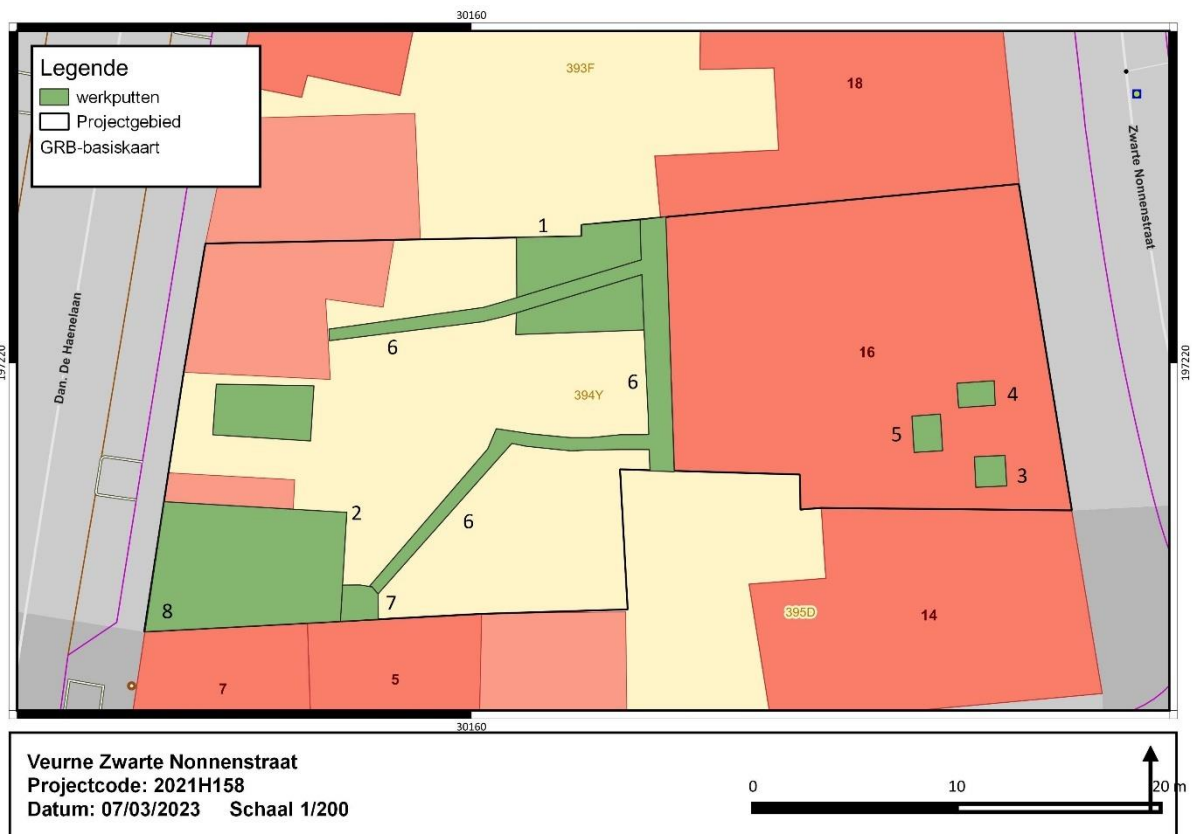
1.4 Werkwijze en strategie

De veldcampagne vond plaats tussen 19 augustus 2021 en 3 maart 2023.

Ten alle tijden werd er rekening gehouden met de randvoorwaarden/richtlijnen zoals ons doorgegeven via voorstudies onder goedkeuring van OE.

In totaal zijn 8 werkputten opengelegd met een totale oppervlakte van 139 m².

WP1	26
WP2	54
WP3	2
WP4	2
WP5	3
WP6	37
WP7	3
WP8	12

Figuur 9: overzicht van de werkputten (groen) geprojecteerd t.o.v. het kadaster(@Geopunt).

Werkputten 1 en 2 bevinden zich in de tuin en werden opgevolgd op 19 augustus 2021. Werkput 1 was niet voorzien in het PvM maar bij aanwezigheid bleek een relatieve grote zone te moeten worden verdiept voor de plaatsing van steenpuin (voor fundering) en een torenkraan. Werkput 2 werd aangelegd voor de bouw van de nieuwe garages. Werkputten 3 tem 5 werden aangelegd in het huis zelf (22 september 2021). Werkput 6 betreft de opvolging van de leidingwerken in de tuin (24 februari 2023). Werkput 7 omvat een kleine werkput voor de plaatsing van een plastieken opvangbekken (regenton) op 1 maart 2023. Tot slot kunnen we nog werkput 8 vermelden die op 3 maart 2023 werd aangelegd voor de plaatsing van het infiltratiebekken.

Voor deze fase van het onderzoek zette GATE een team van archeologen in waarvan de veldwerkleider aantoonbare ervaring heeft met het leiden van opgravingen op sites complexe stratigrafie [min. 240 werkdagen]. Ook een aardkundige met aantoonbare ervaring met archeobodemkundig onderzoek en onderzoek in stadscontexten op des betreffende bodem verzorgde tijdens het onderzoek de registratie en beschrijving van de bodemprofielen.

Volgende archeologen werden tewerkgesteld op de site: Jasper Deconynck (veldwerkleider) en Ruben Vergauwe (aardkundige).

Figuur 10: fotografische opname van werkput 2 en het uitgraven van een sleuf voor de fundering (19 aug 2021).

Figuur 11: fotografische opname van de uitgegraven funderingsleuf (WP2 – 19 aug 2021).

Figuur 12: het uitschieten van de vloer binnenin het huis (WP3 - 22 september 2021)

Figuur 13: registratie van de werkputten binnen het huis (WP 4 - 22 september 2022).

Figuur 14: graven van een sleuf voor de leidingen (WP 6- 24 februari 2023).

Figuur 15: uitgraving tbv het infiltratiebekken (WP 8 , 3 maart 2023).

De werkputten werden olopend afgegraven en aangelegd op één niveau. Slechts in één geval (WP 2) werden twee vlakken aangelegd. Hierbij werden waar mogelijk zowel vlak- als profielregistraties uitgevoerd. Tijdens de inventarisatie werd het sporenvak onder begeleiding van een archeoloog machinaal aangelegd. De stockage van uitgegraven grond gebeurde naast de put. De opvulling gebeurde al dan niet gefaseerd in functie van de werken.

Na aanleg werd het vlak door een erkend metaaldetectorist afgelopen waarbij de aangetroffen vondsten op puntlocatie werden ingemeten. Deze kregen een olopend vondstnummer net zoals de andere vondsten gerelateerd aan sporen en losse vlakvondsten tijdens de aanleg met de kraan. Bij inzamelwijze op het vondstkaartje wordt volgende code vermelde DETECT en wordt bij het laagnummer of 1000 (onder de graszoden) of 2000 (niveau 2) of 5000 vermeld (in C-horizont).

Binnen het plangebied variëren de maaiveldhoogtes tussen +5,76 m en +5,83 m TAW.

De afgravingsdiepte van het archeologische vlak varieerde zeer sterk en gaat samen met de uitgevoerde werken. De TAW-waarden van de aangelegde vlakken wordt hieronder besproken bij de werkputten zelf.

Na de aanleg van de werkput werden de archeologische sporen ingekrast, olopend genummerd (S001 tem Sx) en fotografisch geregistreerd. Ook werden deze sporen (net als hun vondsten) direct ingevoerd en beschreven in een database op een werftablet. Van de werkputten werden ook meerdere overzichtsfoto's gemaakt. In detail werd dit ook gedaan door langs de putwand op regelmatige basis via een vaste maateenheid (jalón 1 of 2m) overlappende foto's te nemen. Vervolgens werden de grondvaste sporen ingemeten met behulp van een GPS-toestel. Naast het inmeten van deze sporen werden er eveneens hoogtematen genomen van het archeologische vlak en van het maaiveld (TAW – hoogtes). Het aangetroffen vondstmateriaal werd ingezameld per spoor en voorzien van een vondstkaart. Waar mogelijk en duidelijk gerelateerd aan een interface/vullingspakket werd dit ook zo ingemeten en genoteerd op het coupeblad. Dit gebeurt standaard voor de fasering binnen een spoor en/ of de interfaces, met gekoppelde vullingspakketten, te achterhalen.

Figuur 16: vlakregistratie (WP 8 , 3 maart 2023).

Binnen het onderzoek werd er geopteerd voor een maximale spoorbewerking. De waarnemingen in het vlak moesten geplaatst kunnen worden in een algemene vindplaatstypering en moesten een gedegen antwoord bieden op één of meerdere gestelde onderzoeksvragen. Dit resulteerde in gerichte dwarsprofielen (coupes) op de sporen en verdieping naar een tweede niveau waar nodig. Er werd geopteerd om sporen horende tot een structuur te couperen in dezelfde lengtes (waar de opbouw van de sporen dit toeliet). Het spoor al dan niet horende tot de structuur werd na het couperen opgeschaafd en mooi gezet voor een overzichtsfoto van de drone of van de putwand.

Na een initiële registratiefase werd waar nodig verdiept op een tweede archeologisch vlak, conform opgestelde randvoorwaarden [§ 1.3.2]. Dit werd of met de kraan of waar nodig manueel gedaan en werd toegepast op plaatsen waar de sporendensiteit en hieraan gekoppelde relatie t.o.v. elkaar niet duidelijk was.

Gemaakte registraties, zij het fotografisch, digitaal, of met *Trimble* GPS-toestel, gebeurden te allen tijde conform de Code van Goede Praktijk. De voortgang van het veldwerk werd vastgelegd in dagrapporten die als bijlage bij het eindrapport zullen gevoegd worden.

Tijdens en na afloop van het veldwerk werd een beknopte situering van het plangebied opgesteld [*infra*]. Hiertoe werden verschillende voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak samen gebracht. Het bijhorend plan- en kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. In die GIS werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, www.geo.onroenderfgoed.be, www.cartesius.be en het Geoportaal. Dit rapport werd opgemaakt middels *Agisoft photoscan*-, *Office*- en *Adobe*-software.

De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen, kaartmateriaal, en alle nodige resultaatlijsten zijn te vinden in de bijlage.

1.4.1 Deponering

Het volledige archeologisch ensemble, bestaande uit de verzamelde data, archeologienota, nota, archeologierapport en eindrapport, zijn eigendom van de initiatiefnemer en dienen bewaard te worden zoals het een goede huisvader betaamt. Indien de initiatiefnemer afstand wenst te doen van het archeologisch ensemble, kan contact opgenomen worden met een erkend onroenderfgoeddepot. Het projectgebied ligt evenwel niet gelokaliseerd binnen de grenzen van een erkend onroenderfgoeddepot. Een kopie van het digitale archief blijft steeds bewaard binnen het uitvoerende bedrijf.

2. Opgravingsassessment

De opgraving en werfbegeleiding te Veurne ving aan op 19 augustus 2021 en werd afgerond op 3 maart 2023.

Gegeven de veldwerksituatie zamelde GATE alle opgravingsgegevens in met het grootst mogelijke behoud van informatie. De gehanteerde opgravingsstrategie zetten we meer in detail uiteen in paragrafen §1.3.3 alsook in bijgesloten dagrapporten.

2.1 Assessment vondsten, sporen, -combinaties, en -structuren

2.1.1 Spoorregistratie & algemene structuur

In totaal werden 41 grondsporen opgetekend met een uniek spoornummer [001-041] verspreid over de 8 werkputten. Recente verstoringen of andere geattesteerde bodemingrepen kregen allen een code mee.

Elk dusdanig spoor is een combinatie van één of meerdere vullingspakketten en interfaces, *i.e.* een spoorcombinatie. 90% van de spoorcombinaties werd voorzien van unieke interface- en vullingsnummers ná onderzoek in coupe. Interfaces van een spoorcombinatie krijgen een oplopende cijfercode van 001 tot 100. Unieke vullingspakketten lopen eveneens op, zij het potentieel van 101 tot 999.

Dit wil zeggen dat een kuil, spoor 12 bijvoorbeeld, spoorcombinatienummer S012 krijgt. Na onderzoek blijkt dat de kuil één uitgravingsfase [interface] heeft en twee vullingspakketten. Deze krijgen respectievelijk de unieke codering 012.001 [interface], 012.101 [vulling 1] en 012.102 [vulling 2].

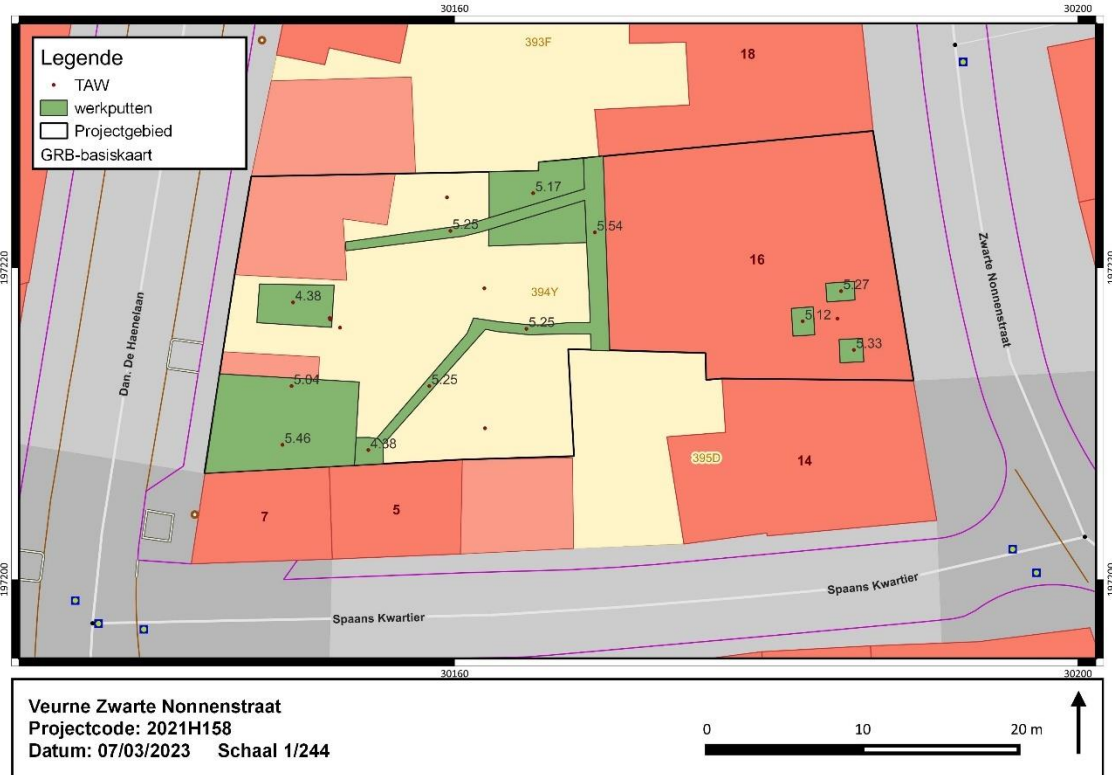
De registratiemethode beoogt, conform de Code van Goede Praktijk [CGP], de kleinste ondeelbare archeologische 'eenheid' in verslaggeving benoembaar te maken met een unieke code. Die eenheid slaat op individuele vullingen en uitgravingen, waarnaar de CGP verwijst als basale 'sporen'.

De complete spoorlijsten zullen in een latere verwerkingsfase terug te vinden zijn in de bijlage.

Tijdens de veldwerkcampagne registreerden de archeologen elk grondspoor middels een georiënteerde vlak- en coupefoto. Alle geïnterpreteerde coupetekeningen werden analoog opgemaakt met uitzondering van een aantal die na afloop van de opgraving digitaal vervaardigd zullen worden op basis van fotogrammetrisch gegeorefereerde veldregistratie. Het gaat hier dan vooral om grotere coupes en profielen. De coupebladen zullen genummerd en ingescand worden voor het digitale archief.

Figuur 17: weergave van de maaiveldhoogtes binnen het projectgebied t.o.v. het kadaster (@Geopunt).

Figuur 18: projectgebied met weergave van de TAW hoogtes van het aangelegde vlak t.o.v. het kadaster (@Geopunt).

2.1.2 Sporen, -combinaties & archeologische structuren

2.1.2.1 De dataset

Tijdens de veldcampagne reikten we 41 spoornummers uit verspreid over de acht werkputten. Zoals aangehaald in § 3.2.1 zijn de nummers opgedeeld in oplopende series van 001 tot 041.

De nummers werden doorlopend toegekend over de werkputten heen. Sporen die over de grenzen van werkputten heen voorkomen, kregen hetzelfde nummer toegekend. Dit kon slechts in een aantal gevallen gebeuren.

Uit bovenstaande duiding is duidelijk dat het effectieve aantal unieke grondsporen kleiner is dan de numerieke weergave. We houden in het achterhoofd dat de dataset een interpretatie inhoudt van op het veld gemaakte keuzes. Het is een keuze om in vlak waargenomen natuurlijke bodemfenomenen al dan niet te registreren. Na de keuze is het zaak deze consequent toe te passen om de 'vervorming' van het opgravingsplan verklaarbaar te houden. Natuurlijke sporen uit onze dataset zijn voorzien van een registratienummer. Wanneer twijfel bestond over de antropogene, dan wel natuurlijke aard van een spoor werd deze gecoupeerd en al dan niet voorzien van een spoornummer. Hierover zochten we doormiddel van onderzoek in coupe of verdiepen in een nieuw vlak uitsluitel. Ze worden wel weergegeven op het grondplan daar deze net als de verstoringen een invloed kunnen hebben op de interpretatie met de aanwezige oudere sporen.

Recente, menselijke verstoringen van het bodemarchief werden ingemeten alsook voorzien van een spoornummer .

2.1.2.2 Algemene spoorinterpretatie, -associatie & -relatie

Spoorassociatie: interpretatieve, culturele relatie tussen twee grondsporen

Spoorrelatie: een in de bodem waarneembare, stratigrafische relatie tussen twee grondsporen

Na het uifilteren van natuurlijke en recent-antropogene grondsporen rest de basisinterpretatie van alle andere opgetekende spoorcontexten. Een eerste interpretatie gebeurd in het veld; een interpretatie gemaakt op grond van spoorvorm in vlak en op grond van vorm, vulling en structuur in één of meer profielen/coupes. De hieronder besproken structuren en fasering zijn resultaat van deze veldinterpretatie. Later moet dit aangevuld worden met geassocieerd vondstmateriaal, natuurwetenschappelijke staalname, en de relatie/associatie met andere spoorcontexten.

Het resultaat van het spoorassessment behelst voor het merendeel een basale opdeling in volgende sporen en spoorassociaties (over alle perioden heen):, kuil, laag, muur, trap, vloer, regenput, buis

Hieronder volgt een lijst met herkende sporen over de perioden heen. Deze worden hieronder verder beschreven bij 2.2.4. Daar zijn ook de spoornummers horende bij structuren opgesomd met de staalnames en standaard beschrijving.

Zonder duidelijkheid scheppende vullingspakketten, spoorassociaties of specifieke vondstenensemble is het aangewezen de interpretatie van kuil tot afvalkuil, voorraadkuil, paalkuil, etc. op te schorten. Tussen verschillende niet nader bepaalde kuilen is het maar in zeer beperkte mate mogelijk spoorassociaties voor te stellen.

Spoorrelaties zijn in het veld getracht te bepalen door middel van gerichte coupes en het aanleggen van een vlak op een tweede niveau.

- Kuil: S25, S31, S37, S38
- Laag: S1, S5, S6, S7, S14, S16, S17, S18, S19, S20, S21, S23, S24, S26, S27, S32, S33, S34, S35, S36, S38, S40, S41
- Muur: S8, S9, S10, S11, S28, S29, S30, S39
- Trap: S12
- Vloer: S13
- Regenput: S4
- Buis: S3

2.1.3 Beschrijving archeologische site

Verspreid over het onderzocht terrein werden sporen en vondsten aangetroffen die kunnen geplaatst worden in de nieuwste tijd (19e-21e eeuw). Het merendeel van de sporen bevinden zich op één archeologisch vlak en zitten verspreid binnen de werkputten.

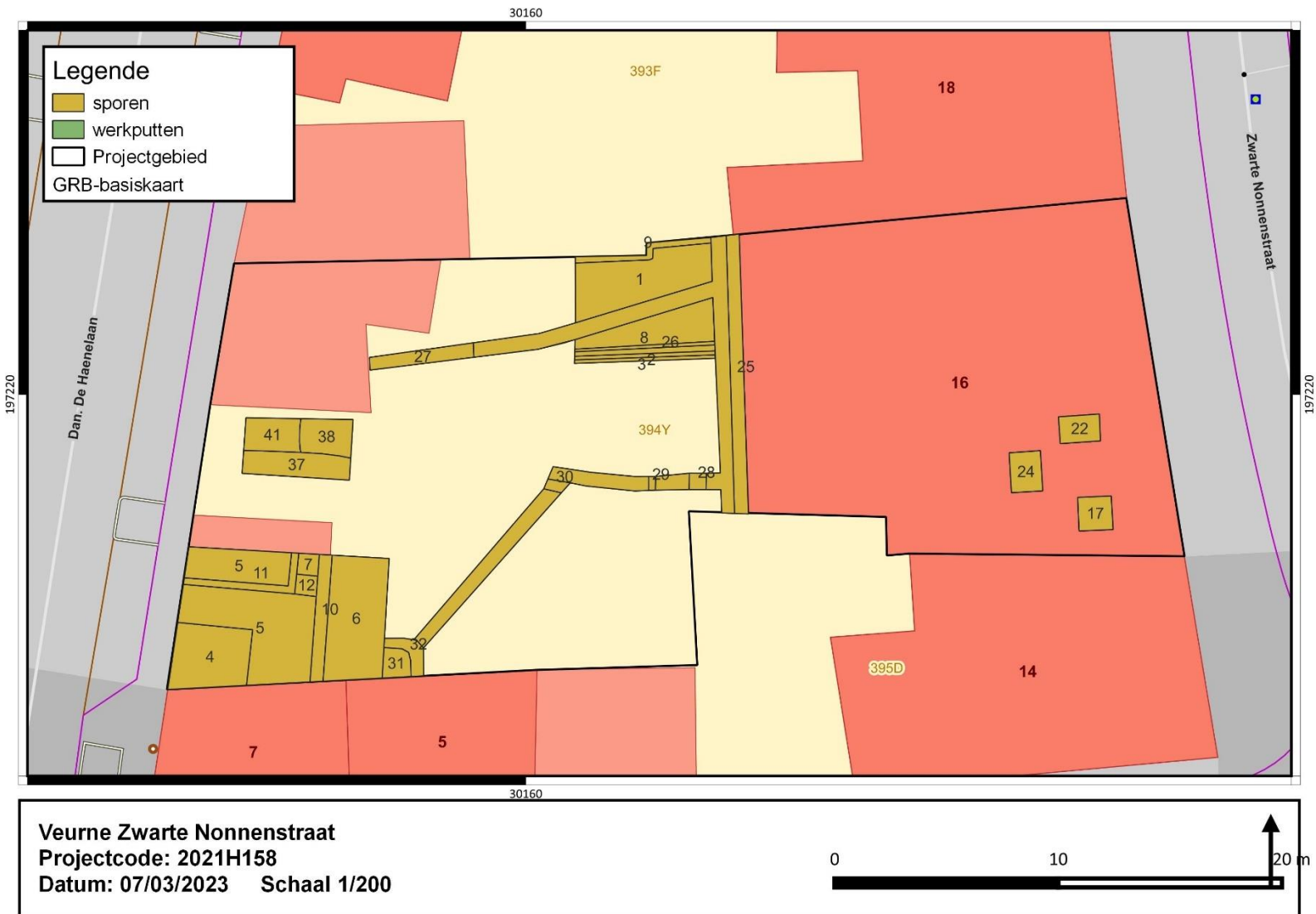
Hieronder worden de sporen per werkput besproken om nadien ruimer behandeld te worden in een overzicht.

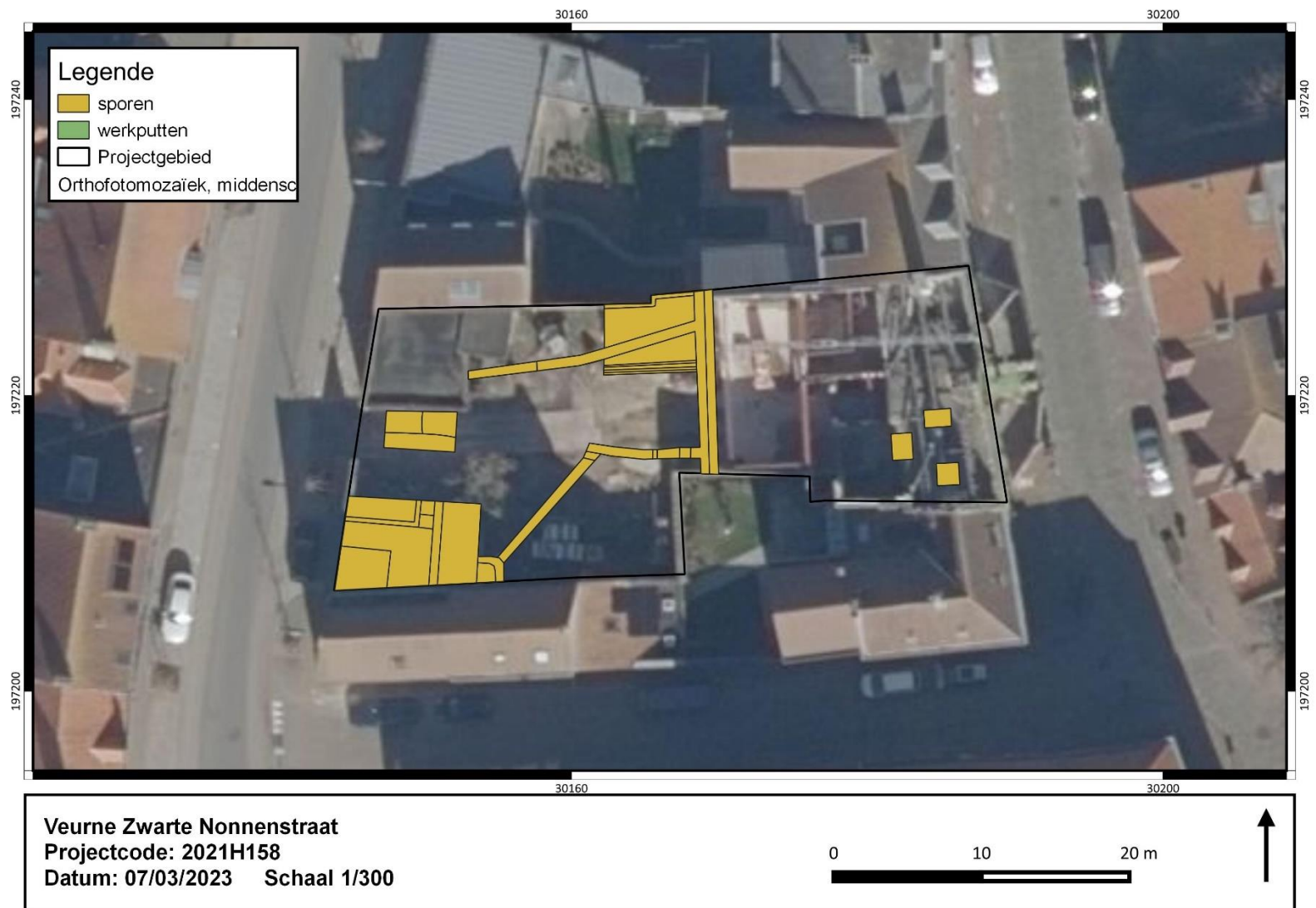
Figuur 19: algemeen sporenplan

Figuur 20: algemeen sporenplan op het GRB (@Geopunt)

Figuur 21: algemeen sporenplan op het GRB met benoeming van de sporen (@Geopunt)

Figuur 22: algemeen sporenplan op de orthofoto (@Geopunt)

2.1.3.1 Werkputoverzicht

In totaal werden er 8 werkputten aangelegd (wp 1 tem wp 8) goed voor een oppervlakte van 139 m². Hieronder volgt een "selectie van representatieve overzichtsfoto's van de aangelegde opgravingsvlakken" zoals gevraagd wordt in paragraaf 23.4.3, p. 189 van de code van Goede praktijk (4.0). Daar het niet mogelijk is alle overzichtsfoto's hieronder te plaatsen is gekozen voor die overzichten die een zo goed mogelijk beeld schetsen van het bewaarde bodemarchief en een overzicht bieden van de interne structuur en opbouw van de site.

Figuur 23: fotografische opname van werkput 1.

Figuur 24: fotografische opname van werkput 2

Figuur 25: fotografische opname van werkput 3

Figuur 26: fotografische opname van werkput 4

Figuur 27: fotografische opname van werkput 5

Figuur 28: fotografische opname van werkput 6

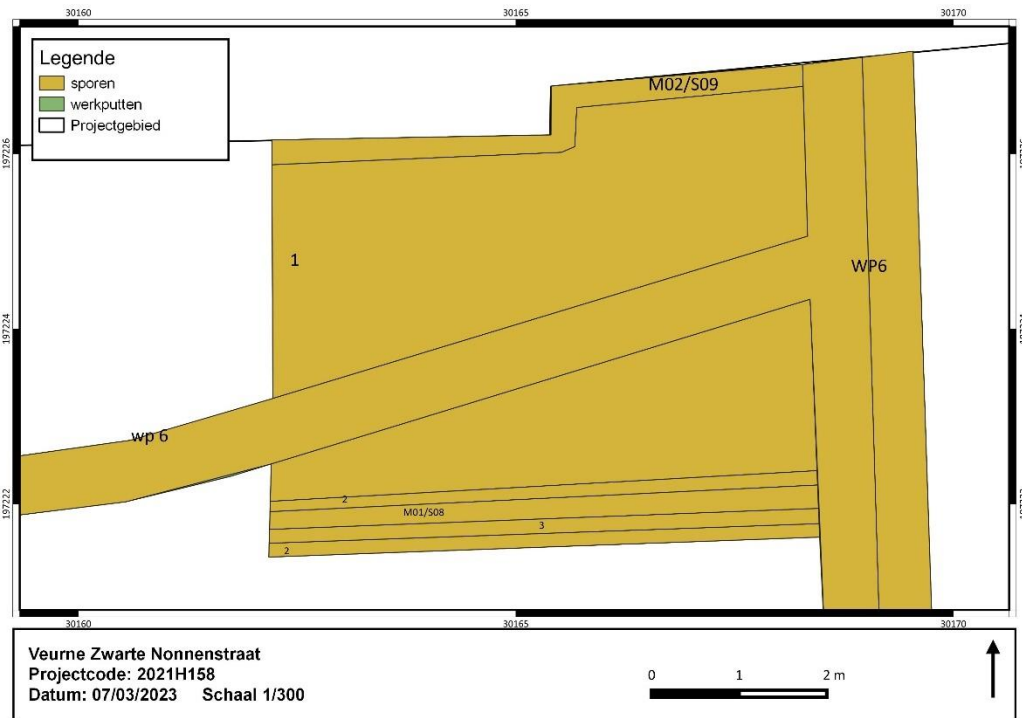
Figuur 29: fotografische opname van werkput 7

Figuur 30: fotografische opname van werkput 8

2.1.3.2 Werkput 1

De eerste werkput bevindt zich in de tuinzone tegen de oostelijke muurgrens. Het werd op 19 augustus 2021 aangelegd. Het vlak werd er lokaal 60 cm diep uitgegraven in functie van het plaatsen van een torenkraan (+5,17 m. TAW). Deze ingreep was niet vermeld in de aard van werken van de bekrachtigde archeologienota. Het werd evenwel meegenomen tijdens de werfbegeleiding. Na de registratie van de sporen werd de put opgevuld met verbrokkeld bouwpuin. In een latere fase is werkput 6 doorheen werkput 1 aangelegd. Dit op een hogere diepte waardoor geen extra registraties kon gebeuren.

Figuur 31: grondplan werkput 1.

Figuur 32: fotografische opname van werkput 1 met zicht uit het noordoosten.

De werkput van 5,4 op 6,3 m herbergde drie sporen (S1 tem S3) en twee muurresten (M01/S08 en M02/S09).

Het overgrote merendeel van het vlak wordt gevormd door spoor 1, een homogeen donkerzwart grijze ophogingslaag. Het bevindt zich net onder de graszoden (-25 cm). In het noorden zien we nog de aanwezigheid van een muur, horende bij de bestaande bebouwing (M02/S09). De muur is opgebouwd uit afwisselend de kopse en de strekse kant (staand verband met kalkmortel) met bakstenen van 22 cm op 10 cm en een dikte van 6 cm. We zien ook het gebruik van gerecupereerde bakstenen (sterk versinterd) uit de nieuwe tijd.

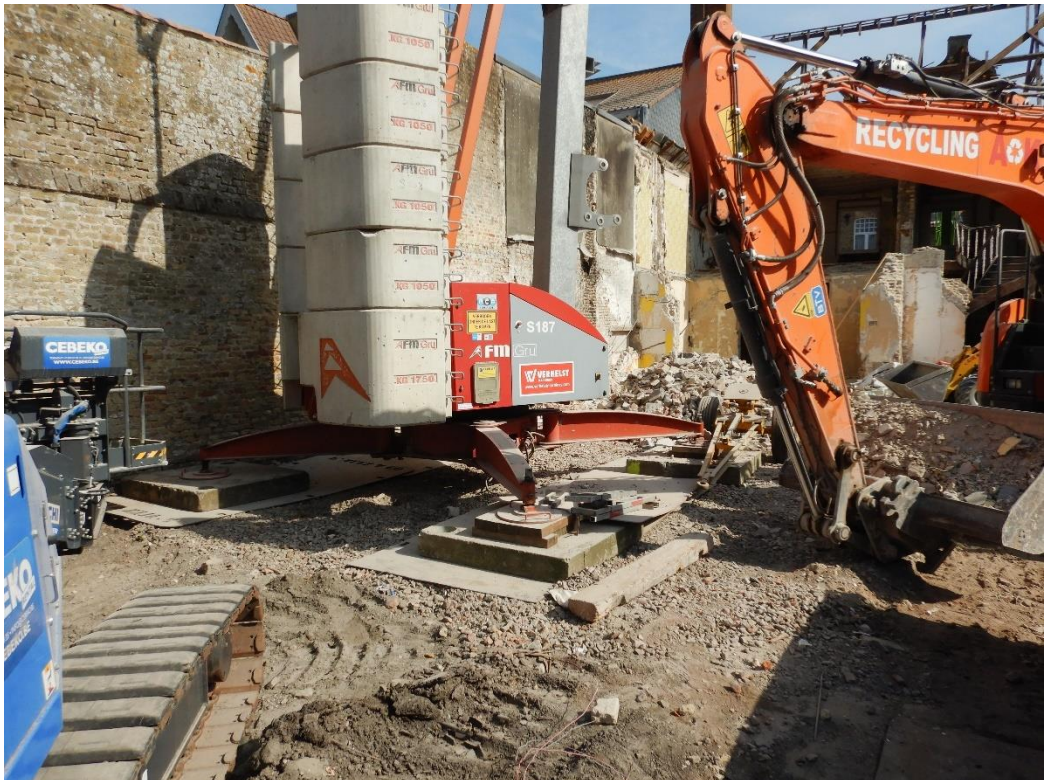
In het zuiden zien we dan weer de aanwezigheid van M01/S08 die op een diepte van 50 cm aan het licht kwam. De 1 baksteen brede muur kan in de nieuwste tijd geplaatst worden op basis van het formaat van de bakstenen; 24x11x6,5 cm. De muur is minstens nog 30 cm diep bewaard. Ten zuiden hiervan bevindt zich een terra cotta buis (S03) die gelegen is in spoor 2. Vermoedelijk gaan ze alle drie samen.

Figuur 33: fotografische opname van M01, S02 en S03 in het vlak.

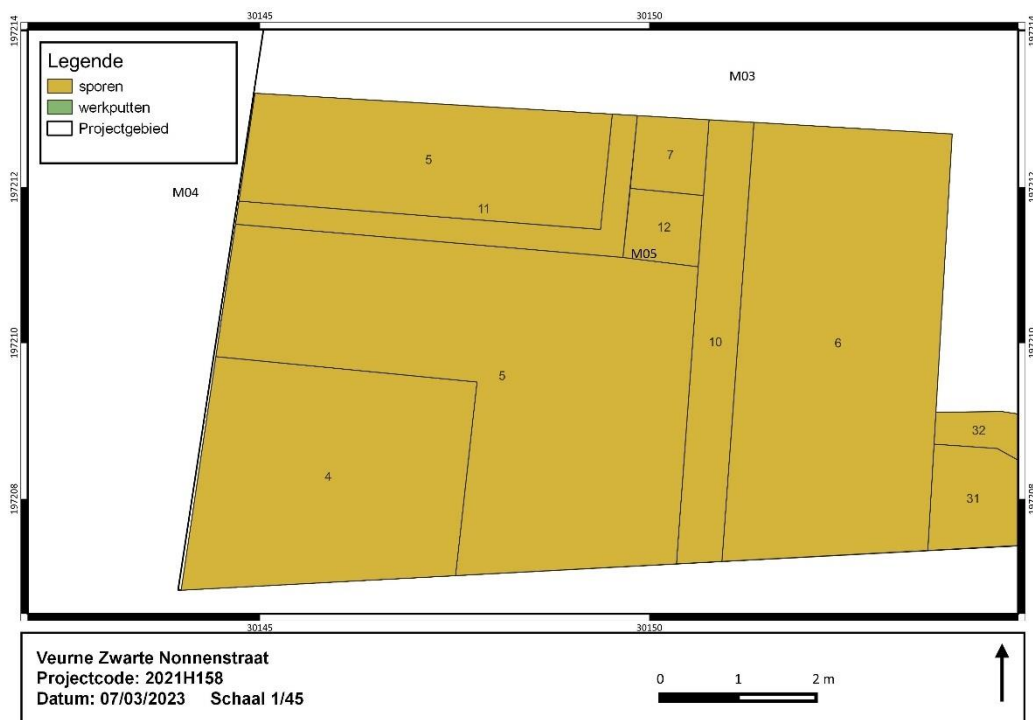
Figuur 34: fotografische opname van M01, S02 en S03 in het vlak.

Figuur 35: fotografische opname van de torenkraan op de locatie van werkput 1 (22 september 2021).

2.1.3.3 Werkput 2

Werkput 2 (19 augustus 2021) bevindt zich in de zuidwestelijke hoek van het terrein op de locatie van de afgebroken bijgebouwen. Hier plant men de aanbouw van nieuwe garages. Een eerste vlak werd aangelegd op -30 cm diepte. Hierin werden spoor 4, een cementen waterput, alsook spoor 5, een sterk vermengd heterogeen puinpakket en spoor 10 (M03), de vroegere oostelijke muur van de bijgebouwen (52 cm breed) geattesteerd. Ten oosten van de muur bevindt zich een homogeen donkerzwart pakket (S06).

Figuur 36: grondplan werkput 2

Een tweede vlak werd aangelegd op -70 cm diepte (+5,04 m TAW) op een aantal plaatsen van de funderingsmuur waarbij wat meer sporen aan het licht kwamen. Deze sleuf heeft een breedte van 50 cm, die in het westen wat breder werd uitgegraven in de opgevlde kelder.

Spoor 5, het heterogeen puinrijkpakket gaat een oost-west georiënteerde muur met aftakking naar het noorden gaan afdekken (M04, S11). Deze 30 cm brede muur betreft een oudere onderkeldering van de bijgebouwen en was volledig opgevuld met bouwafval (spoor 5). De muur was aan de binnenzijde beplakt en hier en daar bevond er zich ook tussen de beplakking oud krantenpapier (datering post 1897). De noordelijke tegenzijde werd vermoedelijk in de zuidkant van werkput 8 geattesteerd (M09, S39).

Tussen M03 en M04 bevindt zich nog een in situ trap (M05, S12). Deze was 1 m breed en had nog 4 bewaarde niveaus van elk 17,8 cm hoog.

Figuur 37: fotografische opname van werkput 2 op vlak 1.

Figuur 38: fotografische opname van spoor 4 in het vlak (VL1).

Figuur 39: fotografische opname van de sterk bouwpuinrijke vulling in werkput 2 (S05).

Figuur 40: fotografische opname van de sterk bouwpuinrijke vulling in werkput 2 (S05).

Figuur 41: fotografische opname van de trap (M05, S12) in tweede vlak.

Figuur 42: fotografische opname van het trapniveau (M05, S12) in vlak 2 van WP 2 met naar het westen de opgevulde kelder.

Figuur 43: fotografische opname van de kelder (M04) in WP2.

Ergens op het einde van de 19e- begin van de 20e eeuw werd zeker één kelder aangelegd samen met een trap. De bijhorende bovenbouw werd niet geattesteerd. Bij de bouw van de garages in de jaren 80 van vorige eeuw werd de kelder met het trappgat opgevuld. Dit gebeurde met bijna uitsluitend bouwpuin (dakpannen en bakstenen). Her en der werden ook plastic cementzakken van de opbouw van de bijgebouwen in de bovenste pakketten geattesteerd.

Figuur 44: fotografische detailopname van de beplakking in de kelder (M04)

Figuur 45: fotografische profielopname van S06 in het oosten van werkput 2.

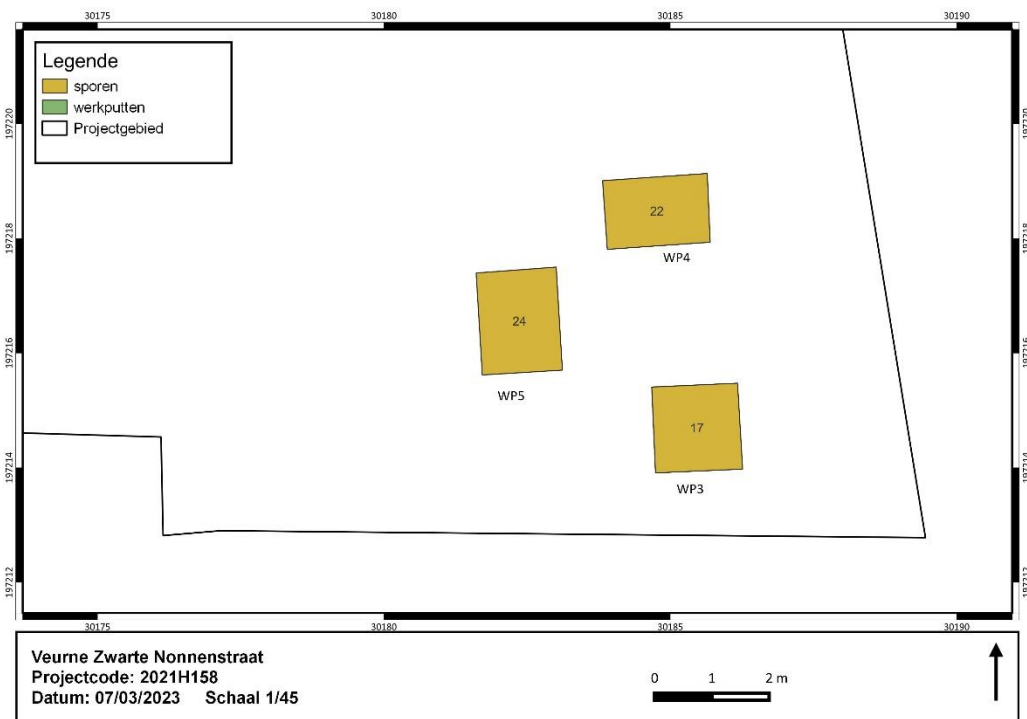
Figuur 46: zicht op de locatie van werkput 2 na opbouw van de nieuwe garages (24 februari 2023).

2.1.3.4 Werkput 3

Werkput 3 was de eerste van drie werkputten (WP3 tem 5) die werden aangelegd binnen het huis. Het bevindt zich het meest zuidelijk tegenover de zijdeur. De vloeren binnenshuis worden uitgebroken tot op ca. 35cm onder de bestaande vloerplas.

Werkput 3 heeft een grootte van 1,5 op 1,5 m (2,25 m²) en leverde enkel sporen op uit de nieuwste tijd. De put werd tot op een diepte van 44 cm uitgegraven (+5,33 m TAW).

Onder de bestaande vloer (S13) bevindt zich een 9cm dik zandig pakket (S14) gelegen op een 20 cm dikke vloerplaat (S15). Onder deze plaat zien we een 8cm dik rijnzand pakket met daarin een rioleringsbuis. Hieronder zien we vanaf een 40tal cm de aanwezigheid van spoor 17, een vermengd heterogeen bruingrijs ophogingspakket. Hierin werd plastic geattesteerd waardoor een datering in de nieuwste tijd kon gegeven worden aan het spoor.

Figuur 47: grondplan werkputten binnenshuis

Figuur 48: fotografische opname van de aanleg van werkput 3.

Figuur 49: fotografische opname van werkput 3 na aanleg

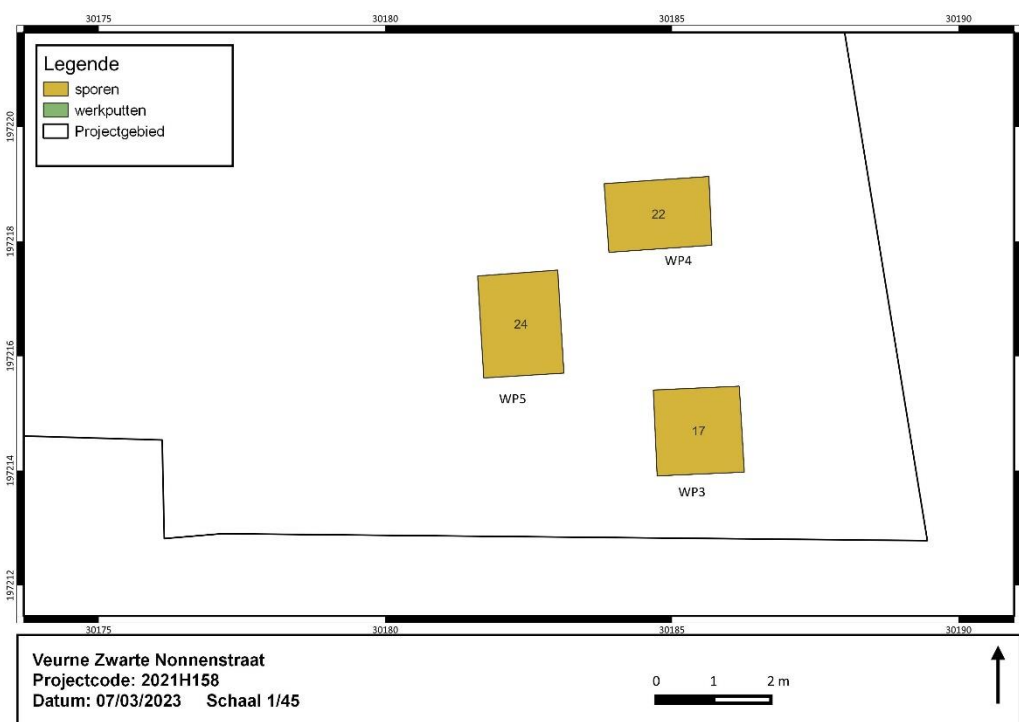

Figuur 50: bewerkte fotografische opname van de zuidzijde van werkput 3.

2.1.3.5 Werkput 4

Werkput 4 bevindt zich ook binnenshuis op een 2,5 m naar het noorden t.o.v. werkput 3. Hier is het oostelijke profiel (tegen de straatzijde) gekozen voor registratie.

De 1,8 op 1,2 m grote put toont een sterk gelijkaardige opvulling als werkput 3.

Figuur 51: grondplan werkputten binnenshuis

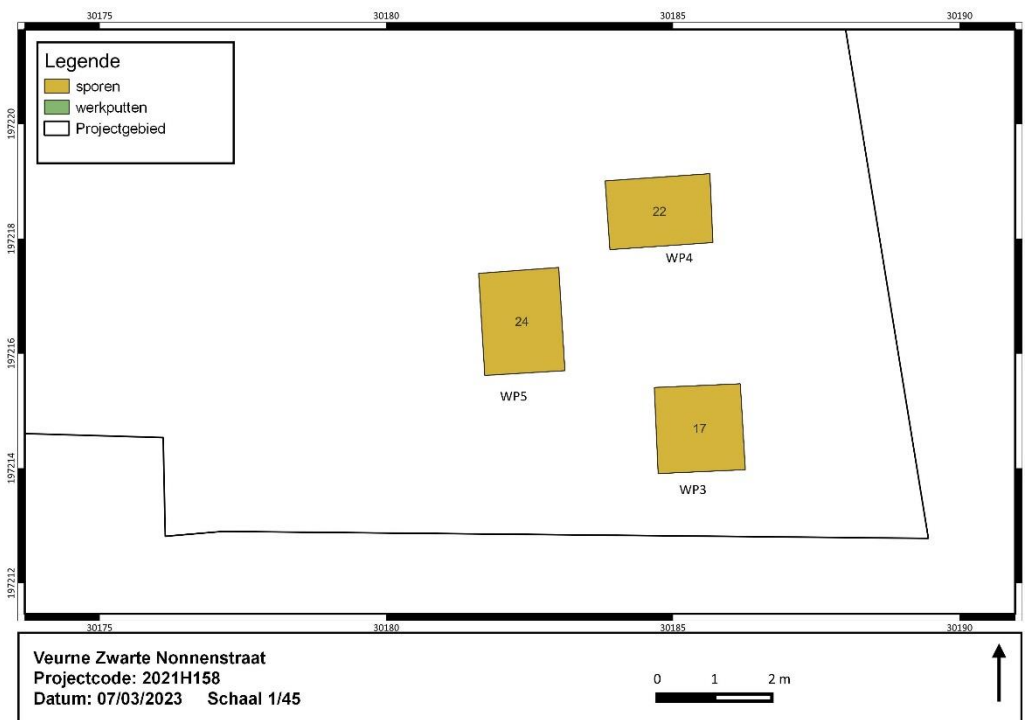
Figuur 52: fotografische opname van werkput 4.

Ook hier zien we de bestaande vloer (S13) met daaronder een 5cm dik zandig pakket (S18), gevolgd door een 11 cm bruin steriel zandig pakket (S19). Een heterogeen grijzig pakket (S20) dekt samen met spoor 21, een heterogeen bruinig pakket met bouwafval, het dak van de bekeldering (S22) af. Hier kon dus niet dieper gegaan worden dan een 54 cm in het zuiden door de aanwezigheid van de bekeldering die licht afhelt (+5,27 m TAW).

Figuur 53: bewerkte fotografische opname van de oostzijde van werkput 4.

2.1.3.6 Werkput 5

Figuur 54: grondplan werkputten binnenshuis

Figuur 55: fotografische opname van de aanleg van werkput 5.

Werkput 5 is de laatste van de drie werkputten die binnenshuis werden aangelegd. Het bevindt zich tussen werkputten 3 en 4, op 1 m naar het westen, en heeft een grootte van 1,8 op 1,4 m (2,52 m²). Het westelijk profiel werd hier

geregistreerd tot op een diepte van 62 cm (+ 5,12 m TAW). Onder de tegelvloer (S13) bevindt zich een 7 cm dik stabilisé pakket (S23). Hieronder zien we een 51,5 cm zeer sterk puinrijk pakket (S24). Ook hier konden terug geen vondsten worden ingezameld.

Figuur 56: fotografische opname van werkput 5.

2.1.3.7 Werkput 6

Op 24 februari 2023 werd werkput 6 opgevolgd. Deze uitgravingen zijn gelinkt met het plaatsen van de leidingen voor de afvoer van regenwater.

Er werd vertrokken van een 1,2 m brede sleuf (0,22 m diep) tegen de achterbouw van het gebouw (12,5 m lang) waarbij op twee plaatsen een vertakking plaatsvond naar het westen. Deze vertakking is telkens 16 m lang, 50 cm breed en hebben een uitgraving tot 5,25 m TAW. Één uitgraving ging naar de hoek van de bestaande garages (noordwesten), een andere naar de hoek van de nieuw gebouwde garages (zuidwesten) waarbij hij aansluit op werkput 7.

In de ondiepe sleuven bevinden zich maar weinig sporen. Spoor 25 betreft de uitgraafkuil voor de nieuw geplaatste fundering van de achterbouw. Ze oversnijdt spoor 26, een homogeen donkerzwart grijs pakket dat ook reeds in werkput 1 is geattesteerd als spoor 1. Enkel in de noordelijke aftakking zien we op geringe afstand van de bestaande garages de overschakeling naar spoor 27, een meer homogeen bruin pakket van teelaarde. In de zuidelijke aftakking bevinden zich nog drie muurfragmenten (M06, M07 en M08 – S28 tem S30). M06 is een 80 cm breed en is opgebouwd uit vijf in stand verband opgemetste bakstenen. De bakstenen zijn 10 cm breed en een 6tal cm dik. M07 is een 30tal cm breed en uit dezelfde formaat bakstenen opgetrokken (met kalkmortel). M08 in de hoek van de kromming is van recente aard en gemetst met betonmortel.

Figuur 57: grondplan werkput 6.

Figuur 58: de sleufuitgraving tegen de achterbouw (WP 6 - 24 februari 2023)

Figuur 59: fotografische opname van de noordwestelijke sleufuitbreiding van werkput 6 naar de hoek van de bestaande garage.

Figuur 60: fotografische opname van het leggen van de leidingen in de noordwestelijke sleufuitbreiding van werkput 6 naar de hoek van de bestaande garage.

Figuur 61: fotografische opname van de zuidwestelijke sleufuitbreiding van werkput 6 naar de hoek van de nieuw gebouwde garages.

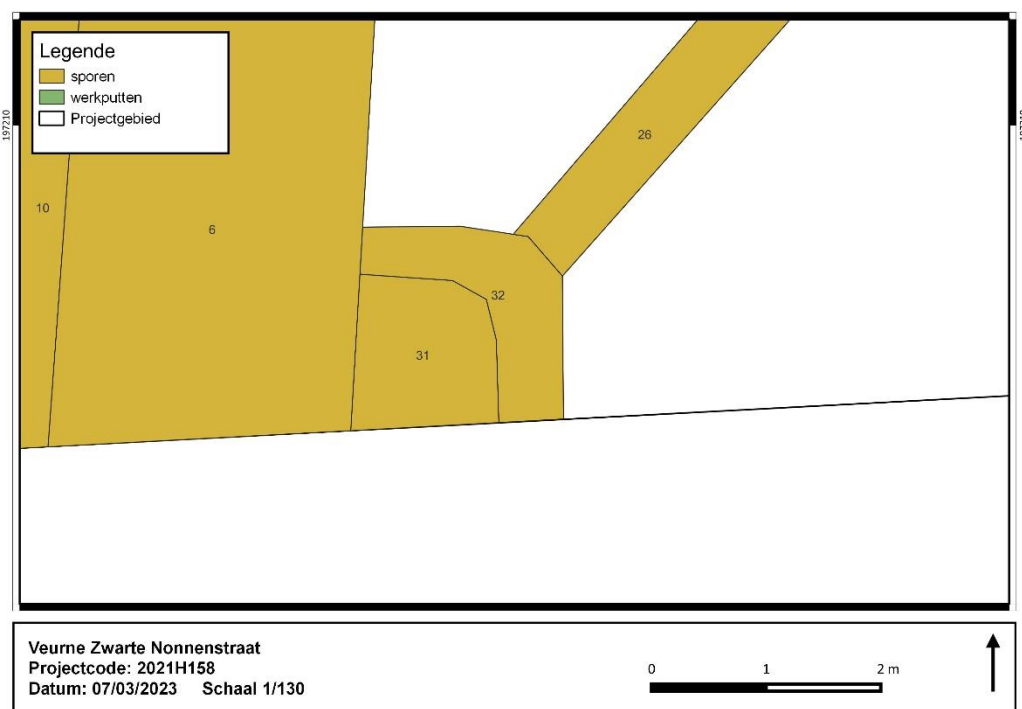
Figuur 62: fotografische opname van M06.

Figuur 63: fotografische opname van M07.

2.1.3.8 Werkput 7

Werkput 7 (3 m²) werd aangelegd op 1 maart 2023 in de hoek tegen de nieuw gebouwde garages. Het sluit aan bij de afgraving die is gebeurd in werkput 2 (september 2021). De 1,38 m diepe uitgraving vond plaats in een kuil (S31) opgevuld met tal van bouwpuin die mogelijk is te linken met de bouw of afbraak van de kelder of bijgebouwen. De kuil was tot in het vlak uitgegraven in spoor 32, een heterogeen donkerbruingrijs pakket/ophogingslaag. Deze laag komt overeen met spoor 6 in werkput 2. In deze laag werden verspit zaken geattesteerd van de 18^e eeuw (roodbakkend kachelpan), de 19^e eeuw (industriële wit) alsook van de 20^e eeuw (emaille, faience, glaswerk, plastic). Ze tonen ons een pakket dat tot stand is gekomen in de 1^e helft van de 20^e eeuw en mogelijk samengaat met de opbouw van de kelders en de hiermee samengaande opbouw. De topografische kaarten zijn niet gedetailleerd genoeg om hierover meer uitsluitsel te geven.

Figuur 64: grondplan werkput 7.

Figuur 65: fotografische opname van werkput 7.

2.1.3.9 Werkput 8

Figuur 66: grondplan werkput 8 met de geregistreerde profielen (P1 tem P3).

Werkput 8 (12 m²) werd aangelegd op de laatste dag van de opgraving (3 maart 2023) ten behoeve van de plaatsing van een infiltratiebekken. De 5 op 2,4 m grote werkput werd tot op een diepte van 1,38 m uitgegraven (+4,38 m

TAW). Er werden drie profielen geregistreerd (P1 tem P3) goed voor de noord-, oost- en zuidzijde.

De top van de werkput (S33) wordt gekenmerkt door de 23 cm dikke teelaarde die homogeen bruin is en vermengd met bouwpuin. Het is reeds goed vermengd door het vele vrachtverkeer die erover is gepasseerd. Hieronder bevindt zich een 12cm dik zandig pakket met daarin een aangelegde plastieken afvoerbuis (S34). Het onderliggende 22 cm dik pakket (S35) is het laatste pakket dat integraal over de werkput is geattesteerd. Alle drie de pakketten zijn vrij van vondsten.

In het vlak (+4,38 m TAW) zien we de aanwezigheid van spoor 37, de uitgraafkuil voor de muur die in het zuiden met oost-west oriëntatie loopt. Mogelijks betreft het hier de noordelijke grens van de kelder die reeds in werkput 2 is geattesteerd (cfr supra). Spoor 36 en spoor 38 vormen een kuil/uitgraving met heterogeen bruingrijze vulling die is ingegraven in spoor 32 die ook in werkput 7 is geattesteerd. Ook hier werden in werkput 8 bij het rechtzetten van het profiel en het opschaven van het vlak een beperkt aantal zaken aangetroffen uit de 19^e eeuw. Het pakket is tot stand gekomen voor de aanleg van de bekeldering in de loop van de 19^e eeuw of 1^e helft van de 20^e eeuw.

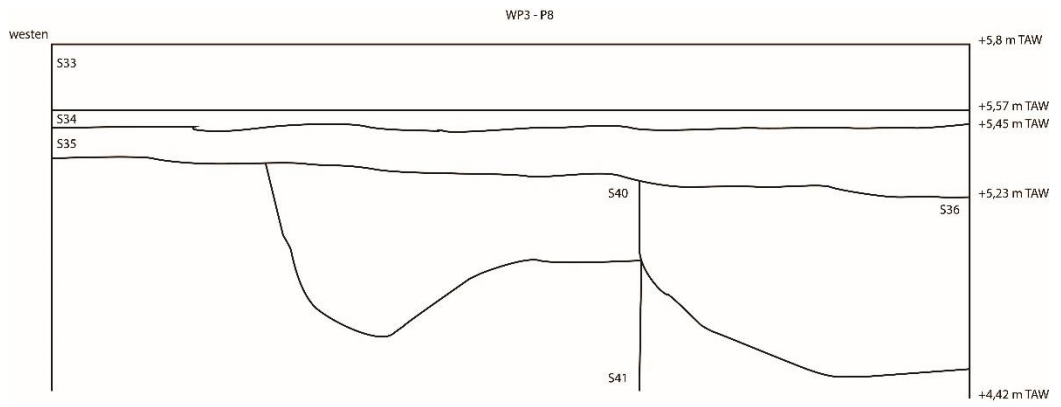
Figuur 67: fotografische opname van de aanleg van werkput 8.

Figuur 68: fotografische opname van het vlak in werkput 8.

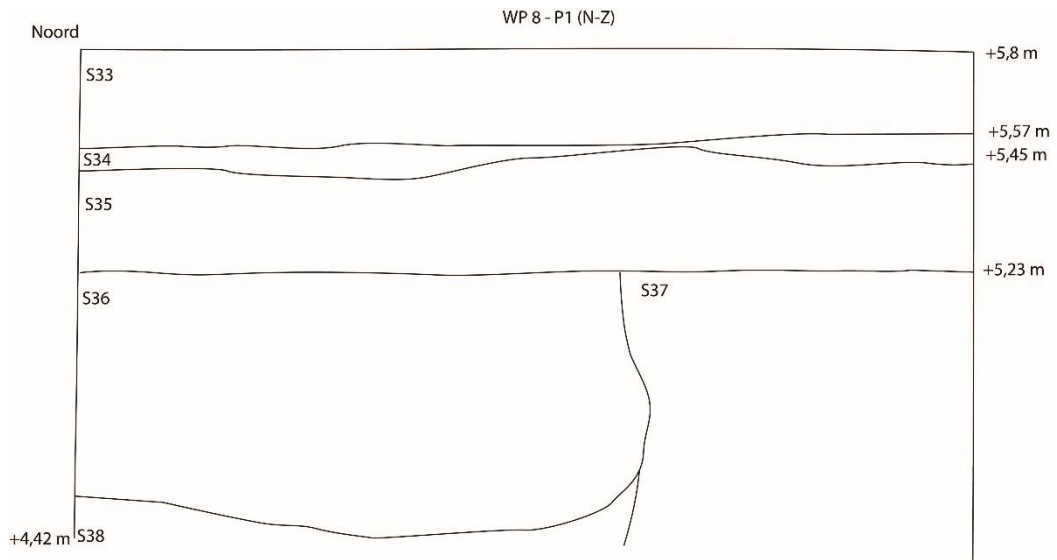
Figuur 69: fotografische opname van profiel 3 (noordzijde) van werkput 8.

Figuur 70: gedigitaliseerd profiel P3 van WP8.

Figuur 71: fotografische opname van profiel 1 (oostzijde) in werkput 8.

Figuur 72: digitalisatie P1 , WP8

Figuur 73: fotografische opname van het muurfragment in P2 van werkput 8.

2.1.4 Vondsten

Tijdens het onderzoek werden geen vondstnummers toegekend.

2.1.5 Staalname

Er werden geen stalen genomen voor verder natuurwetenschappelijk onderzoek.

3. Synthese

3.1 Overzicht gespecialiseerd

De opgraving te Veurne Zwarte Nonnenstraat ving aan in augustus 2021 en werd op 3 maart 2023 beëindigd. Hierbij werden werken opgevolgd in de tuin (WP1, WP2, WP6, WP7 en WP 8) en drie werkputten aangelegd in het huis (WP3 tem 5).

Verspreid over het opgravingsgebied werden enkel sporen geattesteerd uit de nieuwste tijd.

De oudste zichtbare aanwezigheid binnen het projectgebied manifesteert zich in de vorm van versmeten (zeer beperkte) 18^e en 19^e eeuwse aardewerk scherven. Ze bevinden zich in de vulling van 19^e eeuwse of begin 20^e eeuwse vergravingen en ophogingen die overal aanwezig zijn binnen het projectgebied in de tuin en zich manifesteren tot op een diepte van 1,38 m onder het maaiveld (+4,38 m TAW). Door de beperkte ingrepen in de diepte kan verder niets gezegd over de aanwezigheid van eventueel oudere fases of periodes binnen het projectgebied.

Naast de ophogingslagen en vergravingen zien we ook een vloer, een aantal muurfragmenten en een kelder met trap. Allen kunnen geplaatst worden in de 1^e helft van de 20^e eeuw en gelinkt worden aan de bouw van een kelder en afbraak van de bijgebouwen.

Er zijn geen vondsten en stalen ingezameld. Verder natuurwetenschappelijk onderzoek is deshalve niet aan de orde.

3.2 Overzicht niet gespecialiseerd

De opgraving te Veurne Zwarte Nonnenstraat ving aan in augustus 2021 en werd op 3 maart 2023 beëindigd. Hierbij werden werken opgevolgd in de tuin (WP1, WP2, WP6, WP7 en WP 8) en drie werkputten aangelegd in het huis (WP3 tem 5).

Verspreid over het opgravingsgebied werden enkel sporen geattesteerd uit de nieuwste tijd die kan geplaatst worden tussen de 19^e en de 21^e eeuw (1800-heden).

De oudste zichtbare aanwezigheid binnen het projectgebied manifesteert zich in de vorm van versmeten (zeer beperkte) 18^e en 19^e eeuwse aardewerk scherven. Ze bevinden zich in de vulling van 19^e eeuwse of begin 20^e eeuwse vergravingen en ophogingen die overal aanwezig zijn binnen het projectgebied in de tuin en zich manifesteren tot op een diepte van 1,38 m onder het maaiveld (+4,38 m TAW).

Door de beperkte ingrepen in de diepte kan verder niets gezegd over de aanwezigheid van eventueel oudere fases of periodes binnen het projectgebied.

Naast de ophogingslagen en vergravingen zien we ook een vloer, een aantal muurfragmenten en een kelder met trap. Allen kunnen geplaatst worden in de 1^e helft van de 20^e eeuw en gelinkt worden aan de bouw van een kelder en afbraak van de bijgebouwen.

Er zijn geen vondsten en stalen ingezameld. Verder natuurwetenschappelijk onderzoek is deshalve niet aan de orde.

3.3 Antwoord op de onderzoeksvragen

Een gestandaardiseerde, in punten opgebroken formulering van onderzoeksdoelen vinden we terug in het programma van maatregelen (PvM) van de nota in navolging van het vooronderzoek met ingreep in de bodem (OE id. 20605). Voorts beoogt een archeologische opgraving per definitie:

“...de informatie uit het bodemarchief in de vorm van een archeologisch ensemble te behouden en te ontsluiten door archeologische sites, sporen en artefacten vrij te leggen en te onderzoeken.”

– Code van goede praktijk 4.0; p. 147

Concreet herleiden we deze opgave naar vraagstellingen die zo goed mogelijk aan de hand van de resultaten van de opgraving beantwoord werden hierboven in de verscheidene opgemaakte teksten (*supra*). Alles met betrekking tot deze onderzoeksvragen is van toepassing en kan beantwoord worden. Indien niet mogelijk door keuzes binnen het onderzoek wordt dit ook vermeldt in het hieronder uitgeschreven stuk. Deze die wel beantwoord kunnen worden zullen uitgebreid behandeld en omschreven worden.

Volgende onderzoeksvragen dienen tijdens de rapportage beantwoord te worden:

- Hoe is de bodemopbouw?

Over de originele opbouw van de bodem kan niets gezegd worden door de sterke ingrepen die zijn gebeurd in de Nieuwste Tijd. Nergens werd moederbodem geattesteerd.

- Wat is de verstoringsgraad veroorzaakt door de huidige bebouwing?

De verstoringsgraad is hoog te noemen. Dit door de huidige bebouwing alsook door bebouwing en voorgaande werken die hebben plaatsgevonden in de voorbije 150 jaar.

-Wat is de aard, omvang, datering en conservatie van de aangetroffen archeologische resten? - Welke spoorcategorieën zijn aanwezig? En tot welke functie behoren deze (bewoning, begraving, artisaanaal, ...)? Welke structuren kunnen onderscheiden worden (gebouwen, grachten, waterputten, kuilen, ...)?

Alle aangetroffen sporen kunnen toegeschreven worden aan lagen, kuilen, een kelder, waterput en trap die geplaatst kunnen worden in de nieuwste tijd. De oudste sporen dateren uit de 19e eeuw terwijl het merendeel kan geplaatst worden in de 20e eeuw.

-Kunnen de aangetroffen sporen gerelateerd worden aan het cartografische bronnenmateriaal? - Maken de sporen deel uit van één of meerdere erven? Wat is de onderlinge samenhang/fasering? Hoe zijn de erven ingedeeld en afgebakend?

De aangetroffen sporen zijn te linken aan bouwwerken en verbouwingen die hebben plaatsgevonden in de voorbije 150 jaar. Het beschikbare cartografisch materiaal is niet gedetailleerd genoeg om hierover meer uitleg te geven.

- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?

Tot op een diepte van 1,38 m onder het maaiveld zijn geen oudere sporen geattesteerd dan de 19^e eeuw. Alles hiertussen is vooral tot stand gekomen en verrommeld gedurende de werken in de tuin (opvullen kelders, afbraak garages etc).

- Kunnen er uitspraken gedaan worden over de evolutie van het plangebied? Van wanneer dateren de oudste bewoningssporen? Zijn er archeologische sporen aanwezig die te koppelen zijn aan de volmiddeleeuwse stadsontwikkeling in dit stadsdeel?

De ingrepen in de ondergrond zijn te gering om hierover een uitspraak te doen.

- Kunnen de in opstand aanwezige muren bijdragen aan de interpretatie van de aangetroffen van de archeologische sporen? Kunnen er oudere bouwfases/vloerniveaus van de huidige woning afgeleid worden uit de archeologische sporen?

Er zijn geen oudere muurresten binnen het projectgebied geattesteerd.

- Zijn er sporen aanwezig die in relatie te brengen zijn met de vroegmiddeleeuwse ringwalburg?

Die zijn niet aangetroffen.

- Welke specifieke activiteiten hebben in het onderzoeksgebied plaatsgevonden? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor? Zijn er sporen van artisanale activiteiten aanwezig?

Nvt.

- Waaruit bestaat de materiële cultuur en kan dit iets leren over het gebruik van de site en de bewoner(s)? Tot welke groep, type, baksel, ... behoort het aardewerk? - Lenen vondsten zich tot een conservatie? Wat is hun meerwaarde?

Vondsten zijn zo goed als volledig afwezig en toont enkel verspit materiaal waarvan het oudste verspit fragment in de 18^e eeuw kan geplaatst worden.

- Kunnen bepaalde sporen verder natuurwetenschappelijk onderzocht worden? Wat is hun meerwaarde? Welke vormen van natuurwetenschappelijk onderzoek zijn van toepassing (14Cdatering, macrobotanisch, pollen, dendrochronologie, houtsoortbepaling, antracologie, petrografie, archeozoölogie, ...)?

Staalnames zijn niet genomen dus verder natuurwetenschappelijk onderzoek is niet aan de orde.

- Levert het organische en anorganische vondstmateriaal nieuwe inzichten inzake ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van de site, eventueel ook over de materiële cultuur?

Nvt.

- Kan de site in een ruimer archeologisch kader geplaatst worden? Hoe verhoudt de site zich tot de archeologische onderzoeken in de directe omgeving?

Nvt.

- Kunnen eventuele patronen en/of sporen van lokale, regionale en transregionale economie onderscheiden worden?

Nvt.

- Zijn de grenzen van de archeologische site behaald binnen het plangebied of lopen de erven door buiten het terrein?

Nvt.

In het PvM van de bekrachtigde archeologienota werd verder opgemerkt dat gezien de eerder beperkte diepte van de bodemingrepen, de kans reëel is dat niet alle onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden (Acke et al. 2020). Dit is ook het geval zoals blijkt hierboven.

Bibliografie

Archeologienota, nota en eindverslagen:

Acke B., Bracke M., Fonteyn P., Wyns G., 2020a, Veurne Zwarte Nonnenstraat 16, Archeologienota, Verslag van Resultaten, Acke & Bracke.

Acke B., Bracke M., Fonteyn P., Wyns G., 2020b, Veurne Zwarte Nonnenstraat 16, Archeologienota, Programma van Maatregelen, Acke & Bracke.

Digitale bronnen:

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://cartesius.be>

Bijlage

Dagboek:

- 11 augustus 2021: werfbezoek en overleg naar start van werken.

- **dag 1 19 augustus 2021**

- * Jasper Deconynck 8.00 tot 15.30

- * werfbegeleiding

- * Bezoek Sander de Ketelare in voormiddag

- * werkput 1 en 2

- * werkput 1 was reeds aangelegd en bevond zich palend aan de achterzijde van het huis en tegen de noordgrens. Hier was over een 30 m² een afgraving gebeurd van een 40 tot 60 cm onder het maaiveld. Dit naar aanleiding van de plaatsing van een torenkraan waarbij de afgraving zal opgevuld worden met fijne steenslag. Dit was niet opgenomen in het PVM maar werd toch meegenomen bij de werfbegeleiding.

In het vlak werden drie sporen (S01 tem S03) en twee muren (M01 tem M02) geattesteerd.

M01 bevindt zich in het zuiden van de put en omvat een beschermingsmuur voor een leiding (S03). De leiding ligt in de aarde (S02). De bovenkant en overkapping van M01 was getoucheerd en mee afgegraven. De leiding en muur dateren uit de 20e eeuw.

M01 bevindt zich aan de noordzijde en is ook de scheidingsmuur tussen beide percelen. Het is opgebouwd uit veel recup materiaal getuige de versinterde bakstenen en rode bakstenen in veel afwijkende formaten.

S01 bevindt zich ten zuiden van van M02 en zit tussen M01 en M02. Het is een homogeen donkerzwartgrijze vulling met weinig tot geen bouwpuin in. Het weinige plastic met wat glaswerk toont een 20e eeuwse datering.

- * werkput 2: betreft de reden voor aanwezigheid deze dag. Hierbij werden in de zw hoek van het terrein ter hoogte van de aan te leggen garages werken uitgevoerd. Deze zijn gelegen binnen een kader van een 40 m².

- Een eerste vlak werd aangelegd over de volledige 40m². Hierbij werd alles een kleine 30 cm onder maaiveld gezet. Hiervan was reeds 70% in een voorgaande fase gedaan bij de uitbraak van de vloer van het bijgebouw. De overige 30% werd eerst nog op die 30 cm gezet;

- In een tweede vlak werd langs de noord en oostzijde een geul van een 60 breed en tot op een diepte van 70 cm onder het maaiveld gegraven. Door de aanwezigheid van een opgevulde kelder in het noorden werd deze geul verdiept tot op een diepte van 1,82 over een 5,5 m tot op de betonplaat van de kelder. Dit is gebeurd tot aan M04.

M03: betreft de oostmuur van het afgebroken bijgebouw die een onderbreking kent en dan miniem zichtbaar is tegen de zuidwand. Deze is gebouwd midden 20e eeuw met mortel en bakstenen. Is een 60 cm breed

M04: betreft de muur en vloerplaat van de kelder die zowel langs de oost, zuid en westzijde is geattesteerd. Deze was opgevuld met S05. Kelder is laat 19e - begin 20e eeuw. Deze is beplakt geweest in 1986 met krantenknipsels, soort papier mache. Deze was deels aan de oostzijde deels afgebroken en pas op 3e niveau kwam deze aan het licht. Nog een 45 cm hoog was deze bewaard en een 30cm breed.

Dus meer naar het noorden bevinden zich nog kelders die zijn opgevuld met zeer bouwpuin rijk materiaal. Bijna uitsluitend bakstenen.

Tussen M03 en M04 zit een trap bestaande uit tegeltjes (M05). Vier treden nog zichtbaar en 1 m breed en elke trede is een 17,8 cm hoog.

S07 betreft de opvulling van het trapgat (M05)

S05 de opvulling van de kelder loopt door over de rest van het vlak.

S04 betreft een gemetste waterput van een 2 m op 110 cm breed in het vlak en die tot een diepte van 1,8 m is aangelegd (zelfde diepte als keldervloer). Deze had nog openingen aan de bovenkant zichtbaar.

S06 was de vulling aan de oostzijde tegen de putwand en ten oosten van M03. Deze toonde sterke gelijkenissen met S01 uit werkput 1 (homogeen donkerzwart grijs, licht humeus, weinig bouwpuin).

Dus laatste spoor is S07, en muur is M05.

- **Dag 2**

- * 22 september 2021

- * Jasper Deconynck 12.30 -16 uur

- * Ruben vergauwe 14.30-16 uur

- * werfbegeleiding

- * werkput 3, 4 en 5

- * uitbreken vloer in het woongedeelte. Is gebeurd op een drietal locaties waarbij een put van 1 op 1 m is aangelegd. Dit ter controle van de opbouw voor de aannemer waarbij de ingreep/verstoring tot 40 diep gaat. Nergens werd iets significant aangetroffen. Overal betreft het zaken die in de 20e eeuw kunnen geplaatst worden.

- **Dag 3**

- *24 februari 2023

- *8-16.30

- * Jasper Deconynck, Ruben Vergauwe

- *Werbbegeleiding

- *Werkput 6

*Opvolgen van graven van aantal sleuven voor flexibele buizen in te leggen. Beperkt van diepte. Hierbij zijn geen oudere sporen geattesteerd. Wel twee muren.

- **Dag 4**

*1 maart '23

*8-12

*Jasper Deconynck, Ruben Vergauwe

*Werfbegeleiding

*Werkput 7

*Uitstel van infiltratiebekken. Plaatsen van kleine regenwaterton (oppompput) in hoek tegen garage. Put van een 1,8 m diepte. Bodem opgevuld met concassé. Grootte van 1 op 1 m. Geen registratie van de profielen door sterk onstabiel karakter. Betreft reeds een vergraven zone door aanleg nieuwe garage. Hierbij zijn vier scherven roodbakkend aardewerk, 1 grijs gedraaide wandscherf, 1 faïence tegel fragment, één vensterglas fragment en glaswerk aangetroffen. Halve dag werk. OP vrijdag de 3e dan opvolging van het infiltratiebekken.

- **Dag 5**

*3 maart 2023

*8-13.30

*Jasper Deconynck, Ruben Vergauwe

*Werfbegeleiding

*Werkput 8

*Plaatsen van infiltratiebekken. Bevindt zich in de poortingang. Put gegraven van een diepte van 1,4 m ongeveer op een 4 m lengte op een 2,2 m breedte. Tegen de westzijde bevindt zich een muur, mogelijks van de aanwezige bekeldering die reeds overbouwd is. Rest toont sterk versmeten pakketten met gemengd materiaal tussen de 18^e en 20^e eeuw. Pakketten hebben zich gevormd ergens rond het begin van de 20^e eeuw en gaan vermoedelijk samen met de aanlegfase van de kelders.

Figurenlijst:

Figuur 1: Situering projectgebied tegenover op basis van lithologie en pedologie gedefinieerde archeologische regio's [archeoregio's] (@Geopunt).	6
Figuur 2: Het projectgebied op het GRB (@Geopunt).	6
Figuur 3: projectgebied op de meest recente orthofoto (@Geopunt, 2022).	7
Figuur 4: projectgebied op GRB (@Geopunt)	9
Figuur 5: projectgebied op een recente orthofoto (@Geopunt)	10
Figuur 6: projectgebied t.o.v. bodemkaart (@DOV).	11
Figuur 7: weergave van de werken geprojecteerd op het GRB (Acke et al. 2020)	15
Figuur 8: weergave van de bodemingrepen. Rood gearceerd (garages): ontgraving van ca 30 cm. Groen gearceerd (verharding): ontgraving van ca 35 cm. Blauw gearceerd (infiltratietunnels): ontgraving van ca 100 cm. Rood omrand: uitbraak van bestaande vloeren tot ca 35 cm. (Acke et al. 2020a, fig. 7).	16
Figuur 9: overzicht van de werkputten (groen) geprojecteerd t.o.v. het kadaster (@Geopunt).	17
Figuur 10: fotografische opname van werkput 2 en het uitgraven van een sleuf voor de fundering (19 aug 2021).	18
Figuur 11: fotografische opname van de uitgegraven funderingsleuf (WP2 – 19 aug 2021).	18
Figuur 12: het uitschieten van de vloer binnenin het huis (WP3 - 22 september 2021)	19
Figuur 13: registratie van de werkputten binnen het huis (WP 4 - 22 september 2022).	19
Figuur 14: graven van een sleuf voor de leidingen (WP 6- 24 februari 2023).	20
Figuur 15: uitgraving tbv het infiltratiebekken (WP 8 , 3 maart 2023).	20
Figuur 16: vlakregistratie (WP 8 , 3 maart 2023).	21
Figuur 17: weergave van de maaiveldhoogtes binnen het projectgebied t.o.v. het kadaster (@Geopunt).	24
Figuur 18: projectgebied met weergave van de TAW hoogtes van het aangelegde vlak t.o.v. het kadaster (@Geopunt).	24
Figuur 19: algemeen sporenplan.	27
Figuur 20: algemeen sporenplan op het GRB (@Geopunt)	28
Figuur 21: algemeen sporenplan op het GRB met benoeming van de sporen (@Geopunt)	29
Figuur 22: algemeen sporenplan op de orthofoto (@Geopunt)	30
Figuur 23: fotografische opname van werkput 1.	31
Figuur 24: fotografische opname van werkput 2	31
Figuur 25: fotografische opname van werkput 3	32
Figuur 26: fotografische opname van werkput 4	32
Figuur 27: fotografische opname van werkput 5	33
Figuur 28: fotografische opname van werkput 6	33
Figuur 29: fotografische opname van werkput 7	34
Figuur 30: fotografische opname van werkput 8	34
Figuur 31: grondplan werkput 1.	35
Figuur 32: fotografische opname van werkput 1 met zicht uit het noordoosten.	35
Figuur 33: fotografische opname van M01, S02 en S03 in het vlak.	36
Figuur 34: fotografische opname van M01, S02 en S03 in het vlak.	37
Figuur 35: fotografische opname van de torenkraan op de locatie van werkput 1 (22 september 2021).	37
Figuur 36: grondplan werkput 2	38
Figuur 37: fotografische opname van werkput 2 op vlak 1.	39
Figuur 38: fotografische opname van spoor 4 in het vlak (VL1).	39

Figuur 39: fotografische opname van de sterk bouwpuinrijke vulling in werkput 2 (S05).	40
Figuur 40: fotografische opname van de sterk bouwpuinrijke vulling in werkput 2 (S05).	40
Figuur 41: fotografische opname van de trap (M05, S12) in tweede vlak.	41
Figuur 42: fotografische opname van het trapniveau (M05, S12) in vlak 2 van WP 2 met naar het westen de opgevulde kelder.	41
Figuur 43: fotografische opname van de kelder (M04) in WP2.	42
Figuur 44: fotografische detailopname van de beplakking in de kelder (M04)	43
Figuur 45: fotografische profielopname van S06 in het oosten van werkput 2.	43
Figuur 46: zicht op de locatie van werkput 2 na opbouw van de nieuwe garages (24 februari 2023).	44
Figuur 47: grondplan werkputten binnenshuis	45
Figuur 48: fotografische opname van de aanleg van werkput 3.	46
Figuur 49: fotografische opname van werkput 3 na aanleg.	46
Figuur 50: bewerkte fotografische opname van de zuidzijde van werkput 3.	47
Figuur 51: grondplan werkputten binnenshuis	48
Figuur 52: fotografische opname van werkput 4.	48
Figuur 53: bewerkte fotografische opname van de oostzijde van werkput 4.	49
Figuur 54: grondplan werkputten binnenshuis	50
Figuur 55: fotografische opname van de aanleg van werkput 5.	50
Figuur 56: fotografische opname van werkput 5.	51
Figuur 57: grondplan werkput 6.	52
Figuur 58: de sleufuitgraving tegen de achterbouw (WP 6 - 24 februari 2023)	53
Figuur 59: fotografische opname van de noordwestelijke sleufuitbreiding van werkput 6 naar de hoek van de bestaande garage.	53
Figuur 60: fotografische opname van het leggen van de leidingen in de noordwestelijke sleufuitbreiding van werkput 6 naar de hoek van de bestaande garage.	54
Figuur 61: fotografische opname van de zuidwestelijke sleufuitbreiding van werkput 6 naar de hoek van de nieuw gebouwde garages.	55
Figuur 62: fotografische opname van M06.	55
Figuur 63: fotografische opname van M07.	56
Figuur 64: grondplan werkput 7.	57
Figuur 65: fotografische opname van werkput 7.	58
Figuur 66: grondplan werkput 8 met de geregistreerde profielen (P1 tem P3).	58
Figuur 67: fotografische opname van de aanleg van werkput 8.	59
Figuur 68: fotografische opname van het vlak in werkput 8.	60
Figuur 69: fotografische opname van profiel 3 (noordzijde) van werkput 8.	60
Figuur 70: gedigitaliseerd profiel P3 van WP8.	61
Figuur 71: fotografische opname van profiel 1 (oostzijde) in werkput 8.	61
Figuur 72: digitalisatie P1 , WP8.	62
Figuur 73: fotografische opname van het muurfragment in P2 van werkput 8.	62

Sporelijst:

Spoor	Werkput	Vlak	Profiel	Type	Datering	Datum	Opmerking
S1	WP1	VL1	-	laag		27.02.2023	
S2	WP1	VL1	-	aanleg S3, kuil		27.02.2023	
S3	WP1	VL1	-	buis		27.02.2023	
S4	WP2	VL1	-	regenput	Nieuwste tijd	27.02.2023	2 op 2 m, 1,8 m diep
S5	WP2	VL1	-	laag		27.02.2023	loopt door over M04 (S11)
S6	WP2	VL1	-	laag		27.02.2023	ten zuiden M03
S7	WP2	VL1	-	laag		27.02.2023	tussen M04 en S12
S8	WP1	VL1	-	Muur 01		27.02.2023	24x11x6,5 cm
S9	WP1	VL1	-	Muur 02		27.02.2023	staand verband
S10	WP2	VL1	-	Muur 03		27.02.2023	60 breed, garage deels afgebroken
S11	WP2	VL1	-	Muur 04		27.02.2023	45 hoog en 30 breed, beplakt
S12	WP2	VL1	-	trap (M05)		27.02.2023	trap, 1 m breed en per trede 17,8 cm hoog. Zit tussen M03 en M04
S13	WP3, WP4, WP5	VL1	-	vloer	Nieuwste tijd	27.02.2023	WP3, WP4 en WP 5 indoor
S14	WP3	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S15	WP3	VL1	-	vloerplaat	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S16	WP3	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S17	WP3	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S18	WP4	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S19	WP4	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S20	WP4	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S21	WP4	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S22	WP4	VL1	-	dak bekeldering	Nieuwste tijd	27.02.2023	dak van de bestaande bekeldering
S23	WP5	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	stabilisé
S24	WP5	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S25	WP6	VL1	-	laag	Recent	27.02.2023	uitgraving fundering
S26	WP6	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S27	WP6	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	27.02.2023	
S28	WP6	VL1	-	Muur 06	Nieuwste tijd	28.02.2023	80 breed
S29	WP6	VL1	-	Muur 07	Nieuwste tijd	28.02.2023	30 breed
S30	WP6	VL1	-	Muur 08	Nieuwste tijd	28.02.2023	3 bakstenen breed
S31	WP7	VL1	-	kuil	Nieuwste tijd	28.02.2023	gevuld met bakstenen, oversnijdt 32
S32	WP7	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	
S33	WP8	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	
S34	WP8	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	
S35	WP8	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	
S36	WP8	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	
S37	WP8	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	
S38	WP8	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	
S39	WP8	VL1	-	Muur 09	Nieuwste tijd	28.02.2023	in profiel P2 van WP8
S40	WP8	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	
S41	WP8	VL1	-	laag	Nieuwste tijd	28.02.2023	

Werkputtenlijst:

Werkput	Vlakken	Sporen	Profielen	Datum
WP1	VL1	S1-S3, S8-S9		19.08.2021
WP2	VL1	S4-S7, S10-S12	-	19.08.2021
WP3	VL1	S13-S17	-	22.09.2021
WP4	VL1	S13, S18-S122	-	22.09.2021
WP5	VL1	S13, S23-S24		22.09.2021
WP6	VL1	S25-S30	-	24.02.2023
WP7	VL1	S31-S32		01.03.2023
WP8	VL1	S33-S41	P1 tem P3	03.03.2023

